

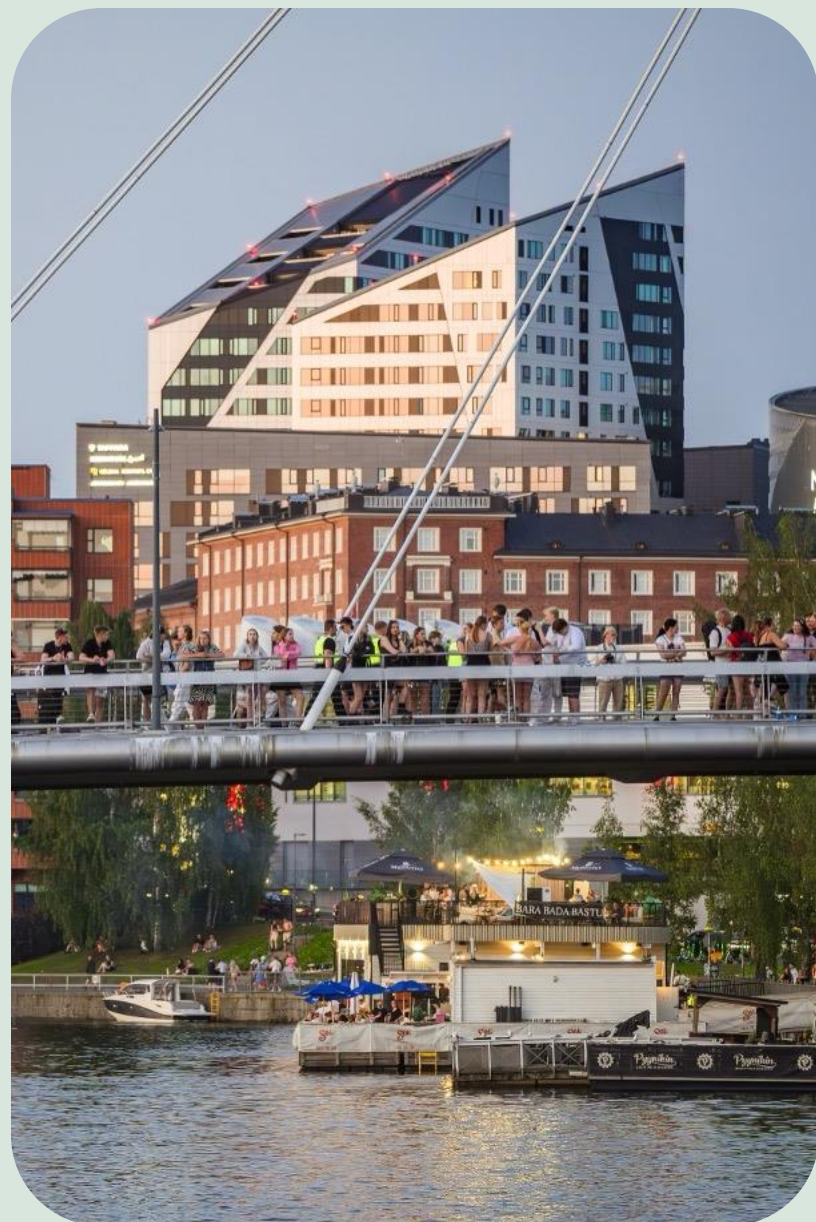
Hyvinvointi kuuluu jokaiselle

Tampereen kaupungin
hyvinvointisuunnitelma
2026–2029

Hyvinvointi- suunnitelman sisältö

Esipuhe	3
Mikä on hyvinvointisuunnitelma	4
Hyvinvoinnin tavoitteet	
• 0–17-vuotiaat	6
• 18–28-vuotiaat	12
• 29–64-vuotiaat	18
• 65–75-vuotiaat	24
• yli 75-vuotiaat	28
Läpileikkaavat hyvinvoinnin tavoitteet	33
• Ehkäisevä päihdetyö	34
• Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	35
• Turvallisuus	37
• Luonto ja ympäristö	38
• Kulttuurihyvinvointi	39
• Kotoutuminen	40
• Osallisuus	41
• Toimeentulo	42
• Alueellisuus	43
Yhteenvedotaulukko	44
Laadintaprosessin kuvaus	48
Liite	49

Esipuhe

Hyvinvointi kuuluu jokaiselle

Hyvinvointisuunnitelma luotsaa laajasti valtuustokauden 2026—2029 hyvinvoinnin edistämistyötä. Se pohjautuu hyvinvointikertomukseen, joka kuvaa tamperelaisten hyvinvoinnin tilaa ja kehitystä. Kertomus nostaa esiin hyvinvointierot ja keskeiset ilmiöt, joihin tällä suunnitelmalla vastataan. Hyvinvointisuunnitelma toimeenpanee kaupungin uuden strategian painopisteitä, elämäniloa, kestävyyttä, edelläkävijyyttä ja yhdessä tekemistä. Se kokoaa yhteen aiemmin erilliset suunnitelmat ja asiakirjat, yhdistää tavoitteet ja mittarit.

Hyvinvointisuunnitelman keskiössä on ihmislähtöisyys. Suunnitelma rakentuu viiden ikäryhmän ympärille, huomioiden kunkin ikäryhmän hyvinvoinnin erityiset haasteet ja tarjoten niihin ratkaisuja. Selkeät tavoitteet ja mittarit ohjaavat työtä - niiden avulla arvioimme vaikuttavuutta. Hyvinvointikertomuksen mukaan tamperelaisten hyvinvointia ja elämää kuormittavat erityisesti yksinäisyys ja ulkopuolisuuden kokemukset, mielen hyvinvoinnin haasteet, liikkumisen väheneminen ja hyvinvointierojen kasvu.

Suunnitelma ei jää pelkiksi tavoitteiksi – se sisältää konkreettisia tekoja niiden saavuttamiseksi. Yksityiskohtaisemmat toimenpiteet tarkentuvat lautakuntien strategian toteutussuunnitelmissa ja vuosisuunnitelmissa.

Hyvinvointisuunnitelman ydinviesti ovat kirkas: vahvistamme yhteisöllisyyttä ja yhdessä tekemistä, tuemme ja edistämme mielen hyvinvointia, lisäämme liikkumista ja toimintakykyä sekä varmistamme, että palvelut ovat aidosti saavutettavia. Samalla teemme suunnitelmallista työtä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi, jotta jokaisella tamperelaisella on yhtäläiset mahdollisuudet hyvinvointiin.

Kiitos kaikille valmistelijoille sekä sidosryhmille, kumppaneille, vaikuttamistoimielimille ja asukkaille arvokkaista näkemyksistä ja kommentista. Työ on ollut mittava, sillä olemme luoneet täysin uudenlaisen suunnitelman. Matka jatkuu - yhdessä rakennamme Tampereen, jossa hyvinvointi kuuluu jokaiselle.

Tampereella 1.12.2025

Tarja Puskala, hyvinvointijohtaja

Mikä on hyvinvointisuunnitelma | osa 1

Hyvinvointisuunnitelma on lakisääteinen asiakirja, joka laaditaan valtuustokausittain ja jonka kaupunginvaltuusto hyväksyy. Hyvinvointisuunnitelman tarkoitus on ohjata yhteistä työtä asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Tampereen hyvinvointisuunnitelma rakentuu sekä ikäryhmittäisistä että kaikkia ikäryhmiä koskevien läpileikkaavien teemojen tavoitteista ja mittareista, joilla seurataan tavoitteiden toteutumista. Suunnitelmassa asetetaan hyvinvointitavoitteet viidelle ikäryhmälle: 0–17-vuotiaat lapset ja nuoret, 18–28-vuotiaat nuoret aikuiset, 29–64-vuotiaat työikäiset, 65–75-vuotiaat sekä yli 75-vuotiaat tamperelaiset. Lisäksi tavoitteet on asetettu kuudelle läpileikkaavalle teemalle. Suunnitelmaan on koottu myös keskeisimpiä tekoja tavoitteiden toteuttamiseen. Konkreettiset toimenpiteet kuvataan lautakuntien strategian toteutussuunnitelmissa ja vuosisuunnitelmissa. Nämä kolme suunnitelma-asiakirjaa yhdessä kattavat kaupunkitasoisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät Stiglitzin hyvinvointikäsityksen mukaisesti.

Hyvinvoinnin edistäminen on laaja-alainen ja poikkihallinnollinen tehtävä, joka koskee kaikkia toimialoja. Työtä tehdään yhteistyössä paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa, erityisesti hyvinvointialueen kanssa. Hyvinvointisuunnitelman lisäksi hyvinvointia edistetään myös muiden strategisten erillisohjelmien, kuten Tampereen kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen polku 2025—2035, Asunto- ja maapolitiikan linjausten 2026—2029, Kaupunginosakehittämisen ohjelman 2026—2029 sekä uuden Kaikkien Tampere -kehitysohjelman kautta.

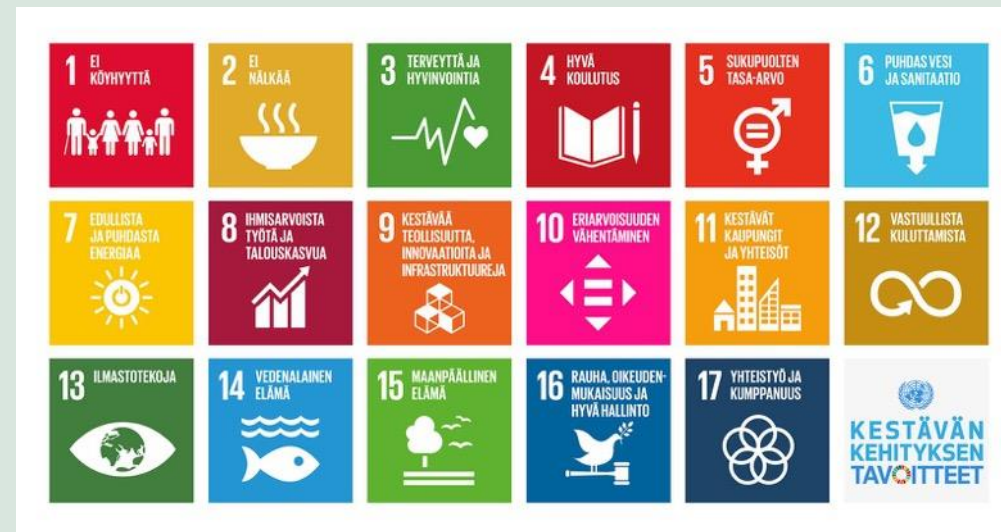
Tampereen kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 vastaa Hyvinvointikertomuksen 2021–2025 esiin nostamiin hyvinvoinnin haasteisiin ja jatkaa ihmislähtöistä tarkastelutapaa. Hyvinvointikertomus on suunnitelman keskeisin tietopohja. Suunnitelma kokoo yhteen useita aiempia erillissuunnitelmia, muodostaen kokonaisuuden, joka tukee asukkaiden hyvinvointia eri elämänvaiheissa. Mukana ovat lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, Ikäystävällinen Tampere -suunnitelma, ehkäisevän päihdetyön suunnitelma, kotoutumisohjelma sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Lisäksi mukana ovat hyvinvointia tukevat keskeiset teemat: toimeentulo, kulttuurihyvinvointi, osallisuus, alueellisuus, luonto ja ympäristö sekä turvallisuus. Myös Köyhyysohjelman teemat on sisällytetty suunnitelmaan. Suunnitelman valmistelussa on ollut mukana laajasti sekä kaupungin että sidosryhmien asiantuntijoita.

Suunnitelma sisältää 28 hyvinvoinnin tavoitetta ja 136 mittaria. Tietolähteiden muutokset valtuustokauden aikana voivat vaikuttaa suunnitelman mittaristoon. Kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle raportoidaan asukkaiden hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niihin vaikuttavista tekijöistä vuosittain ja valtuustokausittain hyvinvointikertomuksessa.

Mikä on hyvinvointisuunnitelma | osa 2

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet on liitetty hyvinvointiin kytkeytyviin teemakokonaisuuksiin. Näitä teemakokonaisuuksia kuvataan tavoitteiden yhteydessä seuraavilla merkeillä eli ikoneilla:

- Tampere toteuttaa YK:n **kestävän kehityksen tavoitteita (SDG, Sustainable Development Goals)** monipuolisesti osana kaupungin strategiaa ja käytännön toimintaa. Kyseessä on YK:n vuonna 2015 hyväksymä 17 tavoitteen kokonaisuus, jonka tarkoituksena on edistää globaalia kestävää kehitystä vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden yhteydessä SDG tavoitteista on näkyvillä SDG numero jota hyvinvointisuunnitelman tavoite edistää.
- HYTE-kerroin** (hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) on valtionosuuden lisäosa, jolla kannustetaan kuntia edistämään asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä. HYTE-kerroin perustuu kahdenlaisiin indikaattoreihin. Tässä hyvinvointisuunnitelmassa keskeisiä ovat tulosindikaattorit (5 kpl), jotka mittaavat muutoksia väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä. HYTE-kerroin ikoni on mukana tavoitteen kohdalla, jos tavoitteen mittarina on HYTE-kertoimen tulosindikaattori. Mikäli HYTE-kertoimeen tulee muutoksia valtuustokaudella, ne huomioidaan mittaristossa.
- Hyvinvointisuunnitelma sisältää lakisääteiset Ehkäisevän päihdetyön suunnitelman, jonka tunnisteenä on **EPT -ikoni** ja Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman, jonka tunnisteenä on **Kaikkien Tampere -ikoni**. Ikonit toimivat visuaalisina tunnisteinä osoittaen, mihin lakisääteiseen suunnitelmaan kukin tavoite liittyy.

0–17-vuotiaat

Lapsi kasvaa aikuisuuteen yksilöllisesti, mutta yhteiset kehitysvaiheet, kuten puhumaan oppiminen, koulun aloitus ja murrosikä, ovat osa polkua. Varhaislapsuudessa aikuisen rooli hyvinvoinnin tukijana on keskeinen, mutta lapsen ja etenkin nuoren oma rooli vahvistuu vähitellen.

Perheillä on tärkeä tehtävä hyvinvoinnin perustan luomisessa. Turvallinen ja kannustava kasvuympäristö tukee kehitystä ja auttaa tekemään ikätasoon sopivia valintoja. Lasten ja nuorten hyvinvointi rakentuu yhteistyössä lasten, nuorten, perheiden ja ammattilaisten kanssa.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia, terveyttä, kasvua ja kehitystä edistetään monialaisessa Perhekeskus -verkostossa. Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden ohjausryhmä ohjaa palveluiden kehittämistä ja yhteensovittamista sekä edistää eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Ohjausryhmässä ovat mukana myös Pirkanmaan hyvinvointialueen, järjestöjen ja seurakuntien edustajat.

Tämä osio vastaa lakisääteistä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa, jossa määritellään tavoitteet lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseksi. Opiskeluhuoltosuunnitelma laaditaan erikseen, kytkeytyen osaksi hyvinvointisuunnitelmaa.

Alle 18-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan noin 1 000 henkilöllä (3 %) vuosina 2025—2029.

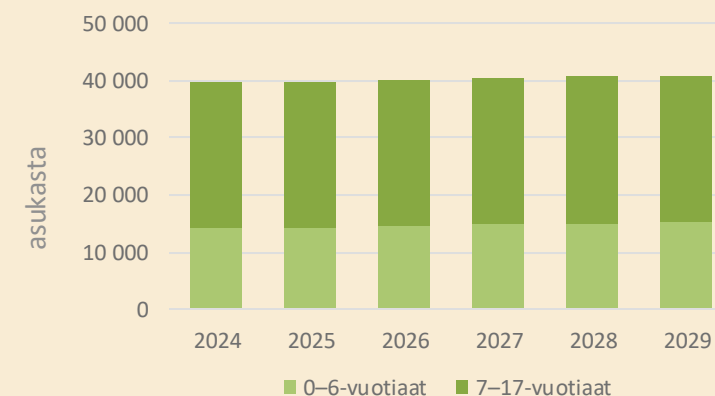

Tampereella painotetaan lapsen oikeuksien toteutumista. Kaupunki sai vuonna 2024 UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen, ja kehittämissuunnitelma jatkuu edelleen.

Tavoitteet 2026—2029

- Lasten ja nuorten arki on tasapainoista ja perustarpeet täyttyvät ikätasoisesti.
- Lapset ja nuoret kokevat olevansa osa yhteisöjä omana itsenään.
- Lapset ja nuoret kokevat arkensa turvalliseksi.
- Lapset ja nuoret kokevat oman tulevaisuutensa toiveikkaana.
- Lapset ja nuoret liikkuvat enemmän ja monipuolisemmin.

Väestöennuste 0–17-vuotiaat

Tavoite 1

Lasten ja nuorten arki on tasapainoista ja perustarpeet täyttyvät ikätasoisesti

Lasten ja nuorten tasapainoinen arki muodostuu hoivasta, riittävästä levosta, monipuolisesta ravinnosta, liikkumisesta, mahdollisuuksista harrastaa, yhdenvertaisista lapsille ja nuorille suunnatuista kulttuuripalveluista. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen auttaa vähentämään yksinäisyyttä.

Jokainen lapsi ja nuori tarvitsee lähelleen vähintään yhden turvallisen aikuisen. Yhdessä rakennettu turvallinen kasvuympäristö sekä yhteisöllisyys luovat perustan toiveikkaalle tulevaisuudelle.

Vastaa ilmiöihin

Perheiden kokonaishyvinvointi ja vanhemmuuden vahvistaminen. Taloudellinen eriarvoisuus. Liikkumattomuus. Yksinäisyys. Päihteiden käyttö.

Tekoja tavoitteen toteuttamiseen

Lapsella on oikeus olla lapsi. Vanhemmuutta vahvistamalla lisätään perheiden kokonaishyvinvointia. Lasten ja nuorten tasapainoinen arki toteutuu, kun heillä on mahdollisuus elää ikätasonsa mukaisesti. Lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen tukee hyvinvointia. On tärkeää lisätä lasten ja nuorten luottamusta yhteiskuntaan, aikuisiin, palveluihin ja tulevaisuuteen. Yhteisöllisyys sekä osallisuus vähentävät yksinäisyyttä ja näitä voidaan edistää tukemalla yhdenvertaisia kulttuuripalveluita ja harrastusmahdollisuuksia.

Vaikuttavuuden mittarit

- Lasten pienituloisuus
- Keskusteluyhteys vanhempiin
- Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista (HYTE-kerroin)
- Päihteiden käyttö
- Varhaiskasvatuksen osallistumisprosentti
- Terveellinen, suositusten mukainen lounas

Tavoite 2

Lapset ja nuoret kokevat olevansa osa yhteisöjä omana itsenään

Lasten ja nuorten hyvinvointia lisää kokemus kuulumisesta erilaisiin ryhmiin; opetus- tai harrastusryhmiin, kaveriporukoihin tai yhteisöihin. Hyväksytyksi tuleminen omana itsenään vahvistaa lapsen ja nuoren kiinnittymistä yhteiskuntaan.

Oman mielipiteen ilmaisu ja kuulluksi tulemisen kokemukset sekä osallistumisen mahdollisuudet vahvistavat hyvinvointia.

Vastaa ilmiöihin

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden puute. Yksinäisyys. Turvattomuus. Kotoutumisen haasteet. Syrjinnän kokemukset.

Tekoja tavoitteen toteuttamiseen

Lasten ja nuorten hyvinvointia vahvistetaan huomioimalla heidän kasvuympäristönsä ja vahvistamalla kuuluvuuden tunnetta. Asuinalueiden ja palveluiden yhteisöllisyyden tukeminen sekä monipuolinen harrastustarjonta edistävät lapsilla ja nuorilla mahdollisuutta osallistua ja kokea kuuluvansa johonkin yhteisöön. Taloudellisesti ja sosiaalisesti heikommassa asemassa olevia on mahdollisuus tukea monin tavoin positiivisella erityiskohtelulla. On tärkeää edistää lasten ja nuorten kanssa toimivien kielitietoisuutta ja tukea kielten oppimista.

Vaikuttavuuden mittarit

- Kokemus yksinäisyydestä
- Harrastaminen ja vapaa-ajan vietto
- Hyvä olo koulussa ja mahdollisuus mielipiteen ilmaisuun
- Kokemus rasismista ja/tai syrjinnästä
- Kokemus osallisuudesta

Tavoite 3

Lapset ja nuoret kokevat arkinsa turvalliseksi

Lasten ja nuorten fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden varmistaminen on aikuisten tehtävä. Turvallisuuden tunne vahvistuu etenkin, kun uhkia ja häirintää ehkäistään ja yhteisöissä toimitaan kunnioittavasti. Tämä näkyy vähentyneinä fyysisen ja psyykkisen uhan ja seksuaalisen häirinnän kokemuksina, vahvistuneena asuinalueen turvallisuuden tunteena, vähenevänä huolena rikoksista ja väkivallasta.

Teknologian turvalliseen käyttöön on kiinnitettävä huomiota esimerkiksi ikärajojen ja käyttösuositusten noudattamisella.

Vastaa ilmiöihin

Perheiden kokonaishyvinvointi ja vanhemmuuden vahvistaminen. Kotoutumisen haasteet. Syrjinnän kokemukset. Mielen hyvinvoinnin haasteet. Päihteiden käyttö. Yksinäisyys. Turvattomuus.

Tekoja tavoitteen toteuttamiseen

Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa ja päihteiden käyttöä ehkäisemällä vahvistetaan lasten ja nuorten turvallisuutta. Lapsia ja nuoria on suojattava väkivallalta ja luotava heille turvallisia ympäristöjä. Turvallisuutta lisää myös tietoisuuden sekä osaamisen lisääminen turvallisesta teknologian käytöstä, liikenneturvallisuudesta, päihdehaitoista ja riippuvuuksista. Vanhemmuutta ja lapsille läheisten aikuisten roolia on tärkeä tukea ja vahvistaa.

Vaikuttavuuden mittarit

- Fyysisen uhan kokemus
- Seksuaalisen häirinnän kokemus
- Oman asuinalueen turvallisuuden kokemus
- Huoli rikoksista, väkivallasta tai häirinnästä
- Kokemus kiusaamisesta/ huoltajan kokemus oman lapsen kiusatuksi tulemisesta

Tavoite 4

Lapset ja nuoret kokevat oman tulevaisuutensa toiveikkaana

Aikuisten rooli on merkittävä lasten ja nuorten muodostaessa käsitystä tulevaisuudesta. Ratkaisukeskeinen ja realistinen yhteinen puhe tulevaisuuden mahdollisuuksista on erittäin tärkeää hyvinvoinnin vahvistamisessa. Monia uhkia ja haasteita voidaan ratkaista ja siten mahdollistaa hyvä tulevaisuus.

Lasten ja nuorten ymmärryksen vahvistuminen omasta pystyvyydestään ja osaamisestaan luo hyvän elämän edellytyksiä.

Vastaa ilmiöihin

Perheiden kokonaishyvinvointi ja vanhemmuuden vahvistaminen. Kotoutumisen haasteet. Yksinäisyys. Mielen hyvinvoinnin haasteet. Turvattomuus. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden puute.

Tekoja tavoitteen toteuttamiseen

Lasten ja nuorten hyvinvointia vahvistetaan tukemalla suojaavia tekijöitä ja opettamalla itsemyötätuntoa. Tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä oppimisen taitoja kehitetään, jotta jokainen voi oppia omalla tavallaan. On tärkeää, että nuoret saavat helposti tietoa heille sopivista palveluista, ammatinvalinnan vaihtoehtoista ja tavoista osallistua yhteisön toimintaan. Aikuisten on toimittava myönteisinä esimerkkeinä - tätä voidaan tukea vahvistamalla aikuisten omaa uskoa tulevaisuuteen sekä kulttuurisensitiivisyyttä ja kielitietoisuutta.

Vaikuttavuuden mittarit

- Mielen hyvinvointi
- Palautteen saaminen opettajalta omasta oppimisestaan ja edistymisestään
- Kokemus omista jatko-opintovalmiuksista toisella asteella /hakeutuminen lukiokoulutukseen
- Tietoisuus oppimista ja kasvua tukevista palveluista

Tavoite 5

Lapset ja nuoret liikkuvat enemmän ja monipuolisemmin

Arjessa tapahtuva monipuolinen liikunta vahvistaa lasten ja nuorten hyvinvointia, kasvua ja oppimista. Liikkuminen on olennainen osa varhaiskasvatusta, esiopetusta ja koulupäivää, tarjoten päivittäin mahdollisuuden monipuoliseen liikuntaan. Luonteva arkiliikunta, aikuisen esimerkit ja liikkumiseen innostavat lähiympäristöt houkuttelevat myös aktiiviseen vapaa-aikaan. Näiden avulla lapset ja nuoret omaksuvat liikunnallista elämäntapaa tärkeänä osana hyvinvointiaan.

Vastaa ilmiöihin

Liikkumattomuus. Mielen hyvinvoinnin haasteet.

Tekoja tavoitteen toteuttamiseen

Lasten ja nuorten liikkumista tuetaan vahvistamalla varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen perustyötä. Arkiliikkumiseen ohjaavalla lähiympäristöllä ja aikuisten esimerkillä tuetaan lasten ja nuorten liikunnallista elämäntapaa ja innostetaan lapsia ja nuoria liikkumaan. Liikkumista mahdollistetaan tarjoamalla sekä ohjattua että omaehtoista toimintaa ja varmistamalla sujuva arkiliikkuminen. Koulumatkat ovat tärkeä osa arkiliikuntaa. On tärkeää kehittää lähiliikuntapaikkoja ja puistoja oppilaitosten läheisyyteen, jotta liikkuminen olisi helppoa, esteetöntä ja saavutettavaa.

Vaikuttavuuden mittarit

- Fyysinen toimintakyky
- Säännöllisen/ hengästyttävän liikunnan määrä
- Koulumatkojen kulkutapa
- Koulupäiväisen aktiivisuuden lisääminen
- Liikkuminen osana varhaiskasvatuspäivää

18–28-vuotiaat

Ikävuosien 18–28 aikana nuoret aikuiset itsenäistyvät ja alkavat yhä enemmän kantaa vastuuta omasta elämästään: asumisesta ja arjen hallinnasta, opiskelusta ja työelämästä, itsensä löytämisestä ja sosiaalisista suhteista, terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämisestä sekä yhteiskunnallisesta osallisuudesta. Itsenäistymisen elämänvaiheen muutoksien keskellä nuori tarvitsee resilienssiä eli voimavaroja kohdata elämänmuutoksia ja sopeutua niihin. Voimavarat ovat "rakennuspalikoita", joiden varaan fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen hyvinvointi rakentuu. Jos nuori kohtaa toistuvia haasteita ilman riittävää tukea, pahoinvoinnin ja syrjäytymisen riski kasvaa. Siksi on tärkeää, että nuorten aikuisten haasteet tunnistetaan ja niihin tarjotaan tukea riittävän varhaisessa vaiheessa. Tukemalla sujuvaa arkea edistetään myös nuorten aikuisten mielen hyvinvointia.

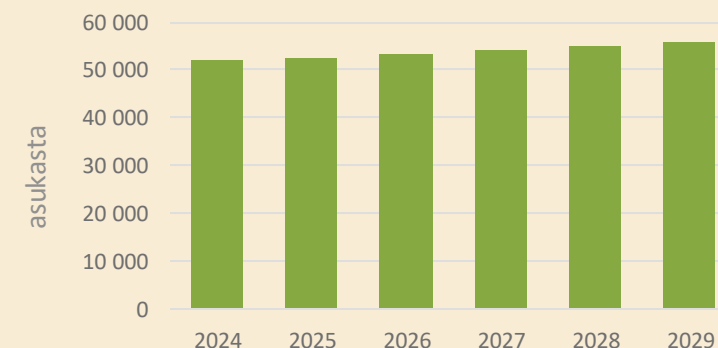
Nuoret aikuiset on tässä suunnitelmassa määritelty omaksi ikäryhmäkseen, sillä heidän elämäntilanteensa sekä niitä haastavat ilmiöt ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä. Ne vaikuttavat monin tavoin yksilöiden hyvinvointiin sekä tulevaisuuden mahdollisuuksiin. Tampereen rooli merkittävänä opiskelijakaupunkina korostaa tämän ikäryhmän erityisasemaa: kaupungissa asuu ja opiskelee suuri määrä nuoria aikuisia, mikä tekee heidän hyvinvoinnistaan ja osallisuudestaan keskeisen kehittämiskohteen.

Tässä suunnitelmassa 18–28-vuotiaiden ikäryhmästä käytetään nimitystä nuoret aikuiset. Ikäryhmän arvioidaan kasvavan noin 3 400 henkilöllä (6 %) vuosina 2025–2029.

Tavoitteet 2026–2029

- Nuorilla aikuisilla yhteisöihin kuulumisen kokemus on vahvistunut.
- Nuorten aikuisten toimeentulo ja kiinnittyminen yhteiskuntaan on vahvistunut.
- Nuorten aikuisten syrjinnän ja häirinnän kokemukset ovat vähentyneet.
- Nuorten aikuisten kokema tulevaisuus usko on vahvistunut.
- Syrjäytymisriskissä olevien ja syrjäytyneiden nuorten aikuisten määrä on vähentynyt.

Väestöennuste 18–28-vuotiaat

Tavoite 6

Nuorilla aikuisilla yhteisöihin kuulumisen kokemus on vahvistunut

Tampere on nuorten kaupunki, täynnä eloa, tekemistä ja yhteisöjä. Enemmistö tamperelaisista nuorista on löytänyt itselleen yhteisön. Kuitenkin kasvava joukko, noin viidesosa nuorista kokee yksinäisyyttä, eikä tunne kuuluvansa mihinkään ryhmään tai yhteisöön. Nuoret kokevat kasvavia paineita ja yksilökeskeinen ilmapiiri heikentää yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Vastaa ilmiöihin

Mielen hyvinvoinnin haasteet. Yhteisöjen ulkopuolelle jäämisen kokemus. Yksinäisyys.

Tekoja tavoitteen toteuttamiseen

Panostamalla vapaa-ajan mahdollisuuksiin ja kohtaamisiin tuemme nuoria ja heidän yhteisöihin kuulumisen kokemustaan, sillä yhdessä voimme paremmin. On tärkeää ylläpitää ja kehittää saavutettavia vapaa-ajan mahdollisuuksia linkittymällä nuorille luonteviin kohtaamisen paikkoihin, kulttuuriin ja liikuntaan. Toimintatapojen ja henkilöstökoulutuksien avulla tuetaan sitä, että nuorten parissa toimivilla aikuisilla on aikaa ja taitoja nuorten kohtaamiseen. Aktiivinen viestintä vapaa-ajan ja kohtaamisen mahdollisuuksista tukee nuorten aikuisten mahdollisuuksia löytää niiden äärelle.

Vaikuttavuuden mittarit

- Kokee kuuluvansa johonkin itselle tärkeään ryhmään tai yhteisöön
- Osallisuusindikaattori
- Itsensä yksinäiseksi tuntevat
- Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa
- Säännöllisesti kulttuuritoimintaan osallistuvat

Tavoite 7

Nuorten aikuisten toimeentulo ja kiinnittyminen yhteiskuntaan on vahvistunut

Tampere on opiskelijoiden kaupunki, jossa monipuoliset koulutusmahdollisuudet niin toisella asteella kuin korkeakouluissa tukevat urapolkujen rakentumista. Työllistyminen vahvistaa kuulumisen tunnetta ja tukee toimeentuloa. Nykyhetken työllisyystilanne on kuitenkin yleisesti haastava ja vaikeuttaa nuorten tilannetta kesätöiden ja työelämään siirtymisen osalta. Työn saatavuuden haasteiden sekä tukien muutoksien vuoksi toimeentulon haasteet ovat lisääntyneet ja vaikuttavat negatiivisesti kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Erityisesti kansainvälisten tamperelaisten tilanne on haastava.

Vastaa ilmiöihin

Mielen hyvinvoinnin haasteet. Työllistymisen ja toimeentulon haasteet. Yhteisöjen ulkopuolelle jäämisen kokemus. Yksinäisyys.

Tekoja tavoitteen toteuttamiseen

Urapolkuja ja työllistymistä varmistaaksemme tulee panostaa nuorten aikuisten opintojen etenemisen ja tutkinnon loppuun suorittamisen sekä työllistämisen tukeen, työelämäkasvatukseen ja työelämän vastaanottavuuteen. Vahvistamalla nuorten aikuisten valmiuksia siirtyä työelämään tuetaan hyvinvointia uudessa elämänvaiheessa. On löydettävä keinoja lisätä nuorten aikuisten mahdollisuuksia työkokemuksen kartuttamiseen huomioiden myös kansainväliset tamperelaiset. Kotoutumisen tuen huomioiminen kaikissa kaupungin palveluissa on tärkeää. Vahvistamalla kumppanuuksia edistämme kansainvälisten opiskelijoiden mahdollisuuksia kiinnittyä yhteiskuntaan.

Vaikuttavuuden mittarit

- Alle 30-vuotiaiden työllisyysaste
- Alle 30-vuotiaiden työttömyysaste
- Tamperelaisten alle 30-vuotiaiden ulkomaan kansalaisten työnhakija-asiakkaiden määrä
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 18–24-vuotiaat (HYTE-kerroin)
- Joutunut jatkuvasti tai melko usein tinkimään ruuasta, terveydenhoidosta tai harrastuksista rahan puutteen vuoksi
- Erittäin huolestuneita omasta toimeentulostaan ja taloudellisesta turvallisuudestaan

Tavoite 8

Nuorten aikuisten syrjinnän ja häirinnän kokemukset ovat vähentyneet

Tampereella on tavoitteellisesti edistetty tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista. Tampereen nuoret aikuiset ovat entistä tunnetaitoisempia ja taitavampia tunnistamaan syrjintää. Nuoret aikuiset kuitenkin kokevat myös muita ikäryhmiä enemmän syrjintää ja häirintää. Häirintää kohdistuu erityisesti nuoriin naisiin. Syrjinnän kokemukset ja niiden pelko heikentävät mielen hyvinvointia. Nuorten hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta voidaan vahvistaa lisäämällä tietoisuutta, kehittämällä keinoja puuttua syrjintään ja häirintään sekä edistämällä positiivista erityiskohtelua.

Vastaa ilmiöihin

Mielen hyvinvoinnin haasteet. Syrjinnän ja häirinnän kokemukset.

Tekoja tavoitteen toteuttamiseen

Syrjinnän ja häirinnän kokemuksia voidaan vähentää ottamalla käyttöön ja levittämällä selkeitä toimintatapoja. Näihin kuuluvat esimerkiksi kohtuulliset mukautukset, positiivinen erityiskohtelu sekä mallit, joiden avulla voidaan puuttua tunnistettuun syrjintään ja häirintään. Koulutukset syrjinnästä ja häirinnästä, vähemmistöstressistä ja moniperustaisuudesta vahvistavat henkilöstön osaamista näissä teemoissa. Viestinnän keinoin voidaan lisätä tietoisuutta kaupungin toiminnasta ja toimintatavoista syrjinnän ja häirinnän ehkäisemiseksi, sekä tuoda esiin tapoja, joilla jokainen tamperelainen voi osallistua syrjinnän ja häirinnän ehkäisyyn. Kaikkia tamperelaisia huomioon ottavien palvelujen saavutettavuutta ja esteettömyyttä voidaan kehittää ennakoimalla eri syrjintäperusteita, esimerkiksi hyödyntämällä kehitettyä empatiataulua.

Vaikuttavuuden mittarit

- Syrjintää kokeneet
- Häirintää sekä seksuaalista ahdistelua kokeneet
- Asuinalueensa turvalliseksi kokevat
- Kuinka vastaanottavalta kaupunki tuntuu

Tavoite 9

Nuorten aikuisten kokema tulevaisuususkko on vahvistunut

Tampereella halutaan panostaa kestävyteen nyt ja tulevaisuudessa. Nuorten aikuisten toiveikas suhtautuminen tulevaisuutta kohtaan on kuitenkin laskussa. Nuoret kantavat huolta kestävämmän elämäntavan vaikutuksista ilmastolle ja lähiluonnolle. Nuoret kokevat omien arvojensa mukaisen elämän entistä tärkeämmäksi ja näkevät esimerkiksi kulutustottumukset entistä tärkeämpänä tapana vaikuttaa

Vastaa ilmiöihin

Mielen hyvinvoinnin haasteet. Tulevaisuususkon heikkeneminen.

Tekoja tavoitteen toteuttamiseen

Tulevaisuudesta on tärkeä viestiä toiveikkaasti. Nuorten aikuisten tulevaisuususkkoa tuetaan tarjoamalla mahdollisuuksia kestävä arjen ja elintapojen rakentamiseen ja viestimällä nykyistä paremmin kaupungin kestävyystyöstä. On tuotava esiin erilaisia polkuja hyvään elämään ja kaupungin konkreettista työtä kestävyden eteen. Tarjoamalla konkreettista tekemistä ja taitoja, jonka kautta rakentaa kestävä arkea, vahvistamme tulevaisuususkkoa. Toiveikkuuden vahvistumista voidaan tukea myös kulttuurihyvinvointia mahdollistamalla. Omista arjen perustarpeista ja hyvinvoinnista huolehtiminen tukee resilienssiä eli voimavaroja kohdata elämänmuutoksia ja sopeutua niihin.

Vaikuttavuuden mittarit

- Kokee pystyvänsä vaikuttamaan oman elämänsä kulkuun
- Kokee pystyvänsä tavoittelemaan itselle tärkeitä asioita
- Äänestysaktiivisuus
- Pystyy halutessaan osallistumaan kulttuuritoimintaan tai tapahtumiin
- Harrastaa hengästyttävää liikuntaa yli 3h viikossa
- Summaindikaattori, positiivinen mielenterveys

Tavoite 10

Syrjäytymisriskissä olevien ja syrjäytyneiden nuorten aikuisten määrä on vähentynyt

Tampere haluaa löytää jokaiselle nuorelle paikan yhteiskunnasta. Valtaosa nuorista aikuisista voi hyvin, mutta samaan aikaan osalla haasteiden kasautuminen on lisääntynyt entisestään. Hyvän tunnistaminen ja positiivisen palautteen antaminen on näissä tilanteissa erityisen tärkeää. Asunnottomuus, toimeentulon, opiskelun ja työn haasteet sekä nopeasti muuttuvat päihdetrendit haastavat hyvinvointia. Mielenterveyden haasteet ovat usein läsnä syynä tai seurauksena.

Monisyisiä haasteita on vaikea ratkoa yksittäisin toimin. Panostamalla toimijoiden väliseen yhteistyöhön ja oikea-aikaiseen itsenäistymisen elämänvaiheen tukeen voimme ehkäistä syrjäytymistä ja tukea syrjäytyneitä nuoria, joilla haasteet ovat jo kasautuneet.

Vastaa ilmiöihin

Mielen hyvinvoinnin haasteet. Syrjäytyminen.

Tekoja tavoitteen toteuttamiseen

Syrjäytymistä ehkäistään tarjoamalla itsenäistymisen elämänvaiheessa oleville nuorille asumiseen, opiskeluun, työhakuun, talousasioihin, päihteiden käyttöön ja mielen hyvinvointiin liittyvää kohdennettua tietoa ja matalan kynnyksen palveluja. On tärkeä tunnistaa syrjäytymisriskissä olevia nuoria ja panostaa heidän tavoittamiseensa sekä esimerkiksi asumiseen liittyvien palveluiden saavutettavuuteen. Opintojen aikaisiin haasteisiin on reagoitava, jotta voidaan ehkäistään toisen asteen tai korkea-asteen opintojen keskeytymisiä. Syrjäytymisen ehkäisyä tuetaan vahvistamalla järjestöjen ja yhteisöjen edellytyksiä tukea koulutuksen ja työvoiman ulkopuolella olevia tamperelaisia nuoria.

Vaikuttavuuden mittarit

- Kokee saavansa myönteistä palautetta tekemisistä
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–28-vuotiaat (HYTE-kerroin)
- Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–28-vuotiaat (HYTE-kerroin)
- Nuorten asunnottomien määrä
- Negatiiviset keskeytykset toisella asteella
- Summaindikaattori, päihteiden käyttö

29–64-vuotiaat

Työikäisten elämään sisältyy monia merkittäviä elämäntapahtumia, kuten perheen perustaminen, työuran rakentaminen, parisuhteen muutokset ja arjen hallinnan kysymykset. Nämä vaikuttavat yksilön hyvinvointiin eri tavoin elämänvaiheesta riippuen. Terveys, identiteetti ja yhteisöllisyys saavat uusia merkityksiä aikuiselämän eri vaiheissa. Hyvinvoinnin tukeminen edellyttää eri toimijoiden välistä yhteistyötä.

Tässä suunnitelmassa kyseisestä ikäryhmästä käytetään nimitystä työikäiset, vaikka osa työikäisestä väestöstä sijoittuu myös tämän ikäryhmän ulkopuolelle.

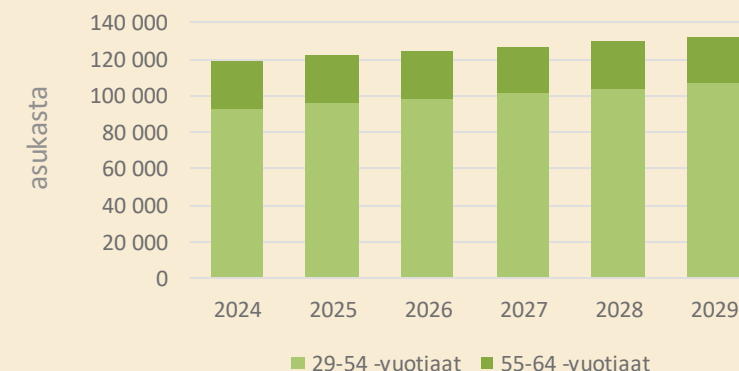
Lapsiperheisiin liittyvät tavoitteet on huomioitu hyvinvointisuunnitelman lasten ja nuorten 0-17-vuotiaiden kokonaisuudessa vanhemmuuden vahvistamisen tavoitteissa.

Työikäisten määrän arvioidaan kasvavan noin 10 200 henkilöllä (8 %) vuosina 2025—2029.

Tavoitteet 2026—2029

- Työikäisten arki on oman näköistä ja hyvinvointia tukevaa.
- Yhä useammalla työikäisellä elämän perusasiat ovat tasapainossa ja kaikilla on turvallinen arki.
- Erilaisista taustoista tulevien työikäisten työttömyyserot ovat kaventuneet työllistymistä tukevien aktiivisten toimien avulla.
- Työikäiset ovat saaneet tietoa päihteiden käytön riskitekijöistä ja vaikutuksista hyvinvointiin sekä osaavat tehdä päihteiden käyttöä vähentäviä valintoja.
- Työikäiset liikkuvat aktiivisemmin arjessa, hyödyntäen mahdollisuuksia liikkua lähellä ja luonnossa.

Väestöennuste 29–64-vuotiaat

Tavoite 11

Työikäisten arki on oman näköistä ja hyvinvointia tukevaa

Oman näköinen arki tarkoittaa arkea ja elämää, joka heijastaa yksilön omia arvoja, tarpeita, toiveita ja elämäntilannetta. Työikäisten tunnistettuja haasteita ovat yksinäisyyden kokemus, mielen hyvinvoinnin ongelmat, osallisuuden puute ja yksilökeskeisyys. Jos mahdollisuudet osallistua ja tavata muita ovat vähäisiä, syntyy tunne erillisyydestä. Yhdenvertaisuus ja arvostava kohtaaminen vahvistavat tunnetta siitä, että saa olla oma itsensä ja kuuluu joukkoon. Hyvinvointiin kuuluu kokemus yhdenvertaisesta ja syrjimättömästä kohtelusta.

Vastaa ilmiöihin

Mielen hyvinvoinnin ja yksilökeskeisyyden haasteet. Yksinäisyys. Yhteisöllisyyden puute.

Tekoja tavoitteen toteuttamiseen

Työikäisten hyvinvointia vahvistetaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua ja harrastaa. Mahdollistetaan omaehtoinen toiminta ja tapahtumien järjestäminen. Kohtaamispaikat, vertaistuki ja ryhmätoiminta tukevat mielen hyvinvointia. Tuetaan kaikkien mahdollisuutta osallistua taustasta, elämäntilanteesta tai asuinpaikasta riippumatta.

Vaikuttavuuden mittarit

- Osallisuuden kokemus
- Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneet
- Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa
- Elämänlaatunsa hyväksi kokevat
- Itsensä yksinäiseksi tuntevat
- Syrjintää kokeneet

Tavoite 12

Yhä useammalla työikäisellä elämän perusasiat ovat tasapainossa ja kaikilla on turvallinen arki

Elämän perusasioista keskeisiä ovat asuminen, toimeentulo ja terveys. Jos nämä ovat epävarmoja, arki muuttuu kuormittavaksi ja hallitsemattomaksi. Tämä heikentää ihmisen toimintakykyä, vähentää osallisuutta ja voi lisätä yksinäisyyden sekä ulkopuolisuuden kokemusta. Turvallisuuden tunne ja luottamus tulevaisuuteen voi heikentyä. Erityisesti heikommassa asemassa olevien tilanne paranee, kun elämän perusasiat saadaan tasapainoon.

Vastaa ilmiöihin

Toimeentulon ja työttömyyden haasteet. Turvallisuuden tunteen heikkeneminen.

Tekoja tavoitteen toteuttamiseen

Työikäisten tulevaisuudenuskoa ja työkykyä vahvistetaan työelämään ohjauksella. Taloudellisesti vaikeassa asemassa olevien hyvinvointia voidaan tukea positiivisen erityiskohtelun toimenpitein, jotta arki olisi turvatumpaa. Lisätään tietoisuutta lähisuuhdeväkivallasta ja sen ehkäisystä. Vapaaehtoistoiminta ja yhteisöllinen osallistuminen vähentävät yksinäisyyttä ja lisäävät merkityksellisuuden kokemuksia.

Vaikuttavuuden mittarit

- Väkivallan tai uhkailun kohteeksi joutuneet
- Pitkäaikaisasunnottomien määrä
- Kunnan yleinen pienituloisuusaste
- Taloudellisen tilanteensa hyväksi kokevat
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (HYTE-kerroin)

Tavoite 13

Erilaisista taustoista tulevien työikäisten työttömyyserot ovat kaventuneet työllistymistä tukevien aktiivisten toimien avulla

Työelämään siirtyminen vahvistaa yksilön hyvinvointia, tuo arkeen merkityksellisyyttä ja lisää kokemusta osallisuudesta. Kun oma osaaminen ja kokemus saavat tilaa, itsetunto vahvistuu ja tulevaisuudenusko kasvaa. Työ tuo rytmiä, tavoitteita ja mahdollisuuden kokea olevansa tarpeellinen – riippumatta taustasta tai elämäntilanteesta. Työttömyyserot suomenkielisten ja muiden kieliryhmien välillä heijastuvat ihmisten arkeen erityisesti tilanteissa, joissa toimeentulo on epävarmaa, työttömyys pitkittyy tai siirtymät koulutuksesta työelämään viivästyvät.

Vastaa ilmiöihin

Toimeentulon ja työttömyyden haasteet.

Tekoja tavoitteen toteuttamiseen

Työelämään siirtymistä helpotetaan vahvistamalla työikäisten osaamista ja koulutuspolkuja. Työllistymistä voidaan tukea laajentamalla työllistämisehdon käyttöä eri palveluissa. Työttömyyseroja eri taustaisilla ihmisillä pyritään kaventamaan, ja heikommassa asemassa olevia tuetaan positiivisella erityiskohtelulla.

Vaikuttavuuden mittarit

- Koulutustasomittain
- Ulkomaalaistaustaisten työllisyysaste- ja työttömyysaste - erot suomalaistaustaisiin
- Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta
- Kokee pystyvänsä tavoittelemaan itselleen tärkeitä asioita
- Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25—64-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä (HYTE-kerroin)

Tavoite 14

Työikäiset ovat saaneet tietoa päihteiden käytön riskitekijöistä ja vaikutuksista hyvinvointiin sekä osaavat tehdä päihteiden käyttöä vähentäviä valintoja

Runsas päihteiden käyttö vaikuttaa terveyteen heikentävästi ja altistaa riippuvuuden syntymiselle. Runsaalla päihteiden käytöllä on myös vaikutuksia arjessa selviytymiseen, työkykyyn, työssä selviytymiseen, ihmissuhteisiin sekä mielen hyvinvointiin. Läheisen tai perheenjäsenen päihteiden käyttö kuormittaa lähiympäristöä ja tuottaa osaltaan huolta. Tieto päihteiden vaikutuksista ja riskeistä auttaa arvioimaan omaa tilannetta ja tukee hyvinvointia edistäviä muutoksia.

Vastaa ilmiöihin

Päihteiden käyttö.

Tekoja tavoitteen toteuttamiseen

Työikäisille tuotetaan selkeää, ajankohtaista ja helposti saavutettavaa tietoa päihteiden vaikutuksista omaan ja läheisten hyvinvointiin. Päihteistä puhutaan rohkeasti mutta leimaamatta, jotta keskustelu on avointa ja ymmärtävää. Teema kytetään arjen hyvinvointiin, työkykyyn, ihmissuhteisiin ja vanhemmuuteen eli asioihin, jotka koskettavat työikäisiä. Tunnistetaan vanhempien tiedon ja tuen tarve päihdeasioiden puheeksi ottamiseksi perheen lasten ja nuorten kanssa ja edistetään tuen saamista. Kaupungin toiminnassa nostetaan esiin päihitteettömyyttä tukevat toimet sekä puheeksi ottaminen osana hyvinvoinnin edistämistä. Tiedotetaan tuen ja avun saannin mahdollisuuksista päihdehuolien ilmetessä, esimerkiksi palveluohjauksen ja järjestöyhteistyön kautta.

Vaikuttavuuden mittarit

- Saako kunnassasi helposti tietoa päihteiden vähentämisen ja lopettamisen tukipalveluista
- Raittiiden määrä
- Päivittäin tupakkatuotteita ja nikotiinipusseja käyttävät
- Alkoholia riskitasolla käyttävät AUDIT- / AUDIT-C-testin mukaan
- Kannabista tai muita huumeita käyttävien osuus, % vastaajista

Tavoite 15

Työikäiset liikkuvat aktiivisemmin arjessa, hyödyntäen mahdollisuuksia liikkua lähellä ja luonnossa

Liikkuminen kuuluu tamperelaiseen arkeen. Säännöllinen liikunta tukee työikäisen jaksamista, toimintakykyä ja mielialaa. Se auttaa palautumaan arjesta, vahvistaa kehoa ja tuo rytmiä sekä vireyttä päivään. Ulkoilu parantaa unen laatua, vahvistaa vastustuskykyä ja tukee kokonaisvaltaista toimintakykyä. Luonto tarjoaa matalan kynnyksen mahdollisuuden liikkua ja huolehtia omasta terveydestä. Liikkumisen tulee olla mahdollista kaikille, taustasta tai elämäntilanteesta riippumatta.

Vastaa ilmiöihin

Liikkumattomuus.

Tekoja tavoitteen toteuttamiseen

Työikäisten aktiivisuutta lisätään kannustamalla kestävään arkiliikkumiseen kuten kävelyyn ja pyöräilyyn. Mahdollistetaan liikkumista lähellä ja luonnossa sekä lähiliikuntapaikoilla, mukaan lukien koulujen ja päiväkotien pihat. Panostetaan viheralueiden ja luontoliikuntapaikkojen ylläpitoon ja saavutettavuuteen. Liikkumisen yhdenvertaisuutta edistetään positiivisen erityiskohtelun ja avustustoiminnan kohdentamisella, järjestöyhteistyön ja yhteisen toiminnan mahdollistamisella.

Vaikuttavuuden mittarit

- Kävelyn ja pyöräilyn osuus alle 2km matkoilla
- Ei harrasta yhtään hengästyttävää liikuntaa
- Enintään km päässä lähivirkistysalueesta asuvat, % väestöstä
- Päivittäin tai lähes päivittäin kävelevät / päivittäin tai lähes päivittäin pyöräilevät 35—64-vuotiaat

65–74-vuotiaat

Eläkkeelle siirtyminen tuo mukanaan merkittäviä muutoksia arkeen, kuten lisääntyneen vapaa-ajan ja mahdollisuuden keskittyä mielekkäisiin harrastuksiin ja läheisiin. Useimmat kokevat terveytensä hyväksi, mutta sosiaalisten verkostojen muutokset voivat lisätä yksinäisyyden riskiä. Taloudellinen sopeutuminen ja kasvava sairastumisriski ovat yleisiä huolenaiheita. Hyvinvoinnin ylläpitämisessä korostuvat aktiivinen ja terveellinen elämäntapa sekä toimintakyvyn tukeminen. Tässä elämänvaiheessa on tärkeää, että palvelut ja yhteisöt tukevat ikääntyvän väestön osallisuutta, turvallisuutta ja arjen sujuvuutta.

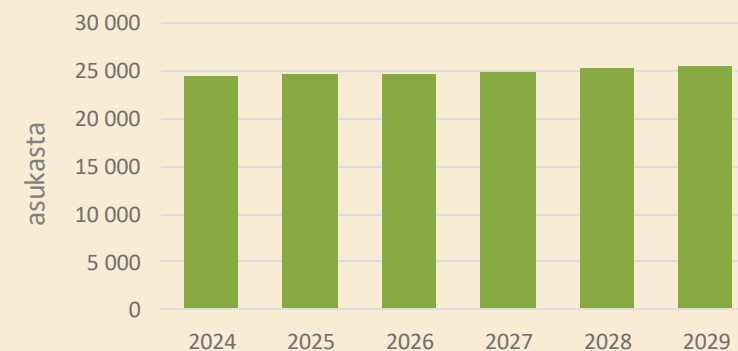
Tämä sekä yli 75-vuotiaiden osio vastaa lakisääteistä suunnitelmaa ikääntyneen väestön tukemiseksi. Suunnitelma sisältää toimenpiteitä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä asumistarpeiden ennakkoinnin ja niitä vastaavan asumisen kehittämisen. Tampere kuuluu Ikäystävällinen kunta –verkostoon.

Ikäryhmään kuuluvien määrän arvioidaan kasvavan noin 900 henkilöllä (3 %) vuosina 2025–2029.

Tavoitteet 2026–2029

- Fyysinen aktiivisuus tukee hyvinvointia ja auttaa säilyttämään toimintakyvyn arjessa myös tulevana vuosina.
- Aktiivinen arki tukee hyvinvointia ja tarjoaa mahdollisuuksia merkityksellisiin kohtaamisiin ja sosiaalisiin suhteisiin
- Hyvät harrastamisen ja osallistumisen mahdollisuudet tukevat oman hyvinvoinnin kannalta terveellisten valintojen tekemistä.

Väestöennuste 65–74-vuotiaat

Tavoite 16

Fyysinen aktiivisuus tukee hyvinvointia ja auttaa säilyttämään toimintakyvyn arjessa myös tulevana vuosina

Liikunta ja fyysinen aktiivisuus vahvistavat lihasvoimaa, tasapainoa ja liikkuvuutta, mikä vähentää kaatumisriskiä ja tukee itsenäistä arjessa selviytymistä tulevaisuudessa. Aktiivinen elämäntapa edistää myös mielen hyvinvointia ja tarjoaa mahdollisuuksia sosiaalisiin kohtaamisiin.

Vastaa ilmiöihin

Toimintakyvyn heikkeneminen. Yksinäisyys. Yhteisöjen ulkopuolelle jääminen.

Tekoja tavoitteen toteuttamiseen

Osallisuutta ja fyysistä aktiivisuutta vahvistetaan mahdollistamalla asukkaiden omaehtoinen toiminta, harrastaminen ja vapaaehtoistyö. Esteettömät ympäristöt ja kaikille sopivat liikuntapaikat mahdollistavat arkiliikkumisen ja liikunnallisen elämäntavan säilymisen. Yhteistyöverkostojen avulla voidaan lisätä ja vahvistaa vaikuttavaa yhteistyötä eri toimijoiden välillä. On tärkeä tukea myös taloudellisesti heikommassa asemassa olevien mahdollisuuksia osallistua ja harrastaa. Liikkumis- ja harrastusmahdollisuuksista on viestittävä selkeästi ja monikanavaisesti.

Vaikuttavuuden mittarit

- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä, (HYTE-kerroin)
- Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vähintään 1h/vko
- Liikunnan määrä
- Liikkuu kävellen tai pyörällä yli/alle 2km matkat
- Päivittäin tai lähes päivittäin kävelevät / päivittäin tai lähes päivittäin pyöräilevät 65—74-vuotiaat

Tavoite 17

Aktiivinen arki tukee hyvinvointia ja tarjoaa mahdollisuuksia merkityksellisiin kohtaamisiin ja sosiaalisiin suhteisiin

Eläkkeelle jääminen voi kaventaa sosiaalisten suhteiden määrää ja vähentää arjen yhteisöllisyyttä. Jokaiselle tamperelaiselle tulee löytyä taustasta riippumatta merkityksellinen yhteisö ja mielekästä tekemistä.

Eläkkeelle siirtyminen vapauttaa aikaa uusille asioille, ja toimintakyky on usein hyvä – tämä tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden osallistua esimerkiksi vapaaehtoistoimintaan. Vapaaehtoistoiminta tuo elämään merkityksellisyyttä, mahdollisuuksia oppia uutta, luoda sosiaalisia kontakteja ja vaikuttaa itselle tärkeisiin asioihin. Se tukee sekä yksilön hyvinvointia että yhteisön elinvoimaisuutta.

Vastaa ilmiöihin

Yksinäisyys. Yhteisöjen ulkopuolelle jääminen. Toimeentulon haasteet.

Tekoja tavoitteen toteuttamiseen

Erilaisia harrastamisen ja vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksia on tarjolla eri asuinalueilla lähellä ihmisiä. Osallisuutta tuetaan mahdollistamalla ja kehittämällä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa matalan kynnyksen ja yhteisöllisen toiminnan kohtauspaikkoja eri asuinalueilla. Taloudellisesti heikommassa asemassa olevien osallistumisen, harrastamisen ja kulttuurihyvinvoinnin mahdollisuuksia voidaan tukea positiivisen erityiskohtelun toimenpitein. Ikääntyneiden osallisuuden kokemuksen kannalta keskeistä on varmistaa, että heillä on saavutettavat ja toimivat vaikutusmahdollisuudet.

Vaikuttavuuden mittarit

- Itsensä yksinäiseksi tuntevat
- Osallisuuden kokemus
- Säännöllisesti vapaaehtoistoimintaan osallistuvat
- Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa
- Säännöllisesti kulttuuritoimintaan osallistuvat

Tavoite 18

Hyvät harrastamisen ja osallistumisen mahdollisuudet tukevat oman hyvinvoinnin kannalta terveellisten valintojen tekemistä

Monipuoliset mahdollisuudet harrastamiseen ja sosiaaliseen osallistumiseen tukevat terveellisten elämäntapojen omaksumista ja ylläpitämistä. Osallistuminen mielekkääseen vapaa-ajan toimintaan vahvistaa yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemusta, mikä puolestaan edistää psyykkistä hyvinvointia ja voi vähentää esimerkiksi päihteiden, kuten alkoholin, käyttöä.

Vastaa ilmiöihin

Yksinäisyys. Yhteisöjen ulkopuolelle jääminen. Alkoholin käytön lisääntyminen.

Tekoja tavoitteen toteuttamiseen

Järjestämällä ja tukemalla monipuolisia, saavutettavia ja esteettömiä harrastusmahdollisuuksia ja kohtaamisen paikkoja yhdessä muiden toimijoiden kanssa, vahvistetaan päihteiden käytöltä suojaavia tekijöitä. Tulevaisuudessa on tärkeää tehdä yhä enemmän yhteistyötä järjestöjen kanssa ja kehittää hyvinvointia edistävien järjestöjen avustuskriteerejä vastaamaan paremmin hyvinvoinnin haasteisiin. Ikääntyneille tarjotaan selkeää ja helposti saatavaa, kohdennettua tietoa päihteistä ja niiden vaikutuksista omaan hyvinvointiin.

Vaikuttavuuden mittarit

- Kokee kuuluvansa johonkin itselleen merkitykselliseen ryhmään tai yhteisöön
- Osallisuuden kokemus
- Itsensä yksinäiseksi tuntevat
- Alkoholia viikoittain käyttävät
- Audit-C

Yli 75-vuotiaat

Valtaosa ikäryhmästä asuu omassa kodissaan, jolloin kodin ja ympäristön esteettömyys sekä palvelujen saavutettavuus ovat tärkeitä arjen sujuvuuden kannalta. Yli puolet 75 vuotta täyttäneistä asuu yksin, joten sosiaaliset suhteet ja yhteys läheisiin ovat keskeisiä hyvinvoinnin kannalta. Yksin ja etäällä läheisistä asuminen yhdessä heikentyneen toimintakyvyn kanssa lisää yksinäisyyden kokemuksen riskiä.

Palveluita ja mahdollisuuksia yhteisöllisyyteen kotona voidaan tuottaa myös digitaalisten vaihtoehtojen avulla. Digipalveluiden käyttö voi kuitenkin tuottaa myös haasteita, vaikka halu ja kyky edelleen asioida itsenäisesti olisi vahva.

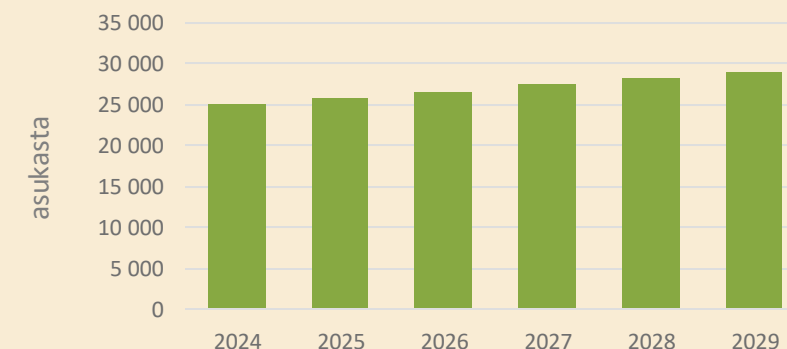
Moni kokee elämänsä merkitykselliseksi ja elämänlaatunsa hyväksi. Toimintakyvyn yksilölliset erot ovat suuria ja ikäryhmästä osa onkin hyvin aktiivisia. Sairastumisen ja toimintakyvyn heikkenemisen riski kasvaa kuitenkin iän myötä. Elämänmuutokset, kuten puolison kuolema tai hoivan tarve, voivat vaikuttaa arkeen merkittävästi.

Yli 75-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan noin 3 200 henkilöllä (11 %) vuosina 2025—2029.

Tavoitteet 2026—2029

- Jokaisella on mahdollisuus käyttää hyvinvointia tukevia palveluita oikea-aikaisesti ja omista lähtökohdistaan.
- Kaatumiset ovat vähentyneet ja toimintakyky vahvistunut
- Jokainen saa ikääntyä omana itsenään ja osana yhteisöjä
- Asuinalueilta löytyy tarpeenmukaista ja monipuolista asumista, mikä mahdollistaa ikääntyessä asuinalueen sisäisen muuton

Väestöennuste yli 74-vuotiaat

Tavoite 19

Jokaisella on mahdollisuus käyttää hyvinvointia tukevia palveluita oikea-aikaisesti ja omista lähtökohdistaan

Saavutettavien palveluiden tarve korostuu toimintakyvyn heikentyessä. Palveluiden digitalisoituminen tai haasteet joukkoliikenteen käytössä voivat monille olla este palveluiden käytölle. Esteettömät, helposti saavutettavat ja lähellä olevat palvelut ovat ikäryhmälle tärkeitä. Asuinalueiden monipuoliset ja lähellä sijaitsevat palvelut eivät ainoastaan helpota arkea, vaan tukevat myös sosiaalista osallisuutta, turvallisuuden tunnetta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia. Kun palvelut ovat lähellä, ne mahdollistavat aktiivisen elämäntavan ja vähentävät yksinäisyyden riskiä.

Vastaa ilmiöihin

Puutteet palveluiden saavutettavuudessa. Toimintakyvyn heikkeneminen.

Tekoja tavoitteen toteuttamiseen

Digitaalisten palveluiden käyttämistä on tärkeä tukea koordinoitulla digineuvonnalla, joka on helposti saatavilla kaikille. Näin varmistetaan, että jokaisella on mahdollisuus hyödyntää palveluita omien tarpeidensa ja elämäntilanteensa mukaisesti. Palveluliikenteen reitit ja aikataulut tulee suunnitella tukemaan sujuvaa arkea ja joukkoliikenteen on oltava esteetöntä. Palveluista on viestittävä selkeästi, saavutettavasti ja monikanavaisesti, jotta tieto tavoittaa kaikki käyttäjät. On myös huomioitava kansainvälisten ikääntyneiden ja muiden vähemmistöjen palvelutarpeet.

Vaikuttavuuden mittarit

- Asuinalueen palveluihin tyytyväiset
- Asuinalueen joukkoliikenneyhteyksiin tyytyväiset
- Asuinalueensa kulkuyhteyksiin tyytyväiset
- Digineuvonnan määrä
- Elämänlaatunsa hyväksi kokevat

Tavoite 20

Kaatumiset ovat vähentyneet ja toimintakyky vahvistunut

Kun toimintakyky ja lihaskunto heikkenevät, kaatumisriski kasvaa. Arkiliikkuminen on tärkeää hyvinvoinnin ylläpitämiseksi, ja siksi ympäristön tulee houkutella liikkumaan. Viihtyisyyttä ja turvallisuutta voidaan vahvistaa panostamalla esteettömiin kiinteistöihin, kävelyreitteihin sekä luonto- ja ulkoilumahdollisuuksiin asuinalueilla. Monipuoliset ja helposti saavutettavat liikkumismahdollisuudet tukevat ikääntyvien toimintakykyä ja vähentävät yksinäisyyttä.

Vastaa ilmiöihin

Toimintakyvyn heikkeneminen. Kaatumiset. Yksinäisyys.

Tekoja tavoitteen toteuttamiseen

On tärkeää, että tunnistetaan paremmin kaatumisriskissä olevat henkilöt sekä viestitään kaatumisten ja kaatumisvammojen ehkäisystä. Panostetaan ikäryhmän ohjattuun liikuntaan ja liikuntaneuvontaan. Turvalliset kävely-ympäristöt, hyvä kävelyteiden talvikunnossapito ja levähdyspenkit erityisesti alueilla, joilla asuu paljon iäkkäitä sekä tiedotus ja reittimerkinnot katutöiden aikana ennaltaehkäisevät kaatumisia.

Vaikuttavuuden mittarit

- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä (HYTE-kerroin)
- Asuinalueen kävelyreitteihin tyytyväiset
- Liikunnan määrä
- Miten monta kertaa olette kaatunut viimeisen puolen vuoden aikana
- Kokemus tasapainosta

Tavoite 21

Jokainen saa ikääntyä omana itsenään ja osana yhteisöä

Jokaisella on oikeus ikääntyä arvokkaasti ja yhdenvertaisesti, elää oman näköistä, taustansa mukaista, elämää ja kuulua merkityksellisiin yhteisöihin. Ikääntyminen on luonnollinen osa elämää, ja jokainen on ainutlaatuinen omine arvoineen, toiveineen ja elämäntarinoineen. Oman näköinen elämä tarkoittaa mahdollisuutta tehdä valintoja, jotka tukevat identiteettiä ja hyvinvointia. Kun ikääntyminen tapahtuu arvostettuna ja osallisena, vahvistuu hyvinvointi niin yksilön kuin yhteisön tasolla.

Vastaa ilmiöihin

Yksinäisyys. Yhteisöjen ulkopuolelle jääminen.

Osallistumismahdollisuuksien heikkeneminen. Syrjinnän kokemukset.

Tekoja tavoitteen toteuttamiseen

Kohtaamisen mahdollisuuksia lisäämällä eri asuinalueilla sekä tarjoamalla tukea kulttuurin kokemiseen, harrastamiseen ja sosiaaliseen osallistumiseen tuetaan yhteisöihin kuulumisen tunnetta. Osallistumisen tuki voi olla esimerkiksi taloudellista tukea, liikkumisen tukea, sosiaalista tukea tai palveluohjausta. On tärkeää kehittää kaikille saavutettavien kohtaamispaikkoja ja yhteisöllisten tilojen harrastusmahdollisuuksia. Myös ikääntyneiden palveluissa on ehkäistävä syrjintää ja soveltaa positiivisen erityiskohtelun toimenpiteitä kehittämällä tosiasiallisesti yhdenvertaisia palveluita esimerkiksi kehitettyä empatiataulua hyödyntämällä.

Vaikuttavuuden mittarit

- Itsensä yksinäiseksi tuntevat
- Syrjintää kokeneet
- Osallisuuden kokemus
- Summaindikaattori, kulttuuritoimintaan osallistuminen

Tavoite 22

Asuinalueilta löytyy tarpeenmukaista ja monipuolista asumista, mikä mahdollistaa ikääntyessä asuinalueen sisäisen muuton

Elämäntilanteen muuttuessa asuinalueen sisäinen muutto mahdollistaa arjen jatkamisen tutussa ympäristössä, lähellä palveluja ja yhteisöjä. Esteetöntä ja kohtuuhintaista asumista tulisi löytyä eri puolilta Tamperetta. Asumisneuvonta auttaa löytämään tarpeisiin soveltuvan asunnon esimerkiksi tulostason muuttuessa tai toimintakyvyn heikentyessä.

Vastaa ilmiöihin

Toimeentulon haasteet. Toimintakyvyn heikentyminen.

Tekoja tavoitteen toteuttamiseen

Ikääntyneiden asumistilanteesta tarvitaan enemmän tietoa, jotta asumista ja asuinalueita voidaan edelleen kehittää ikäystävällisiksi ja asuinalueen sisäisen muuton mahdollistaviksi. Monipuolinen asuntotuotanto ja saavutettava asumisneuvonta tukevat tarvittaessa uuden asunnon tarvitsijaa. Yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa on kehitettävä kotona-asumista ja aktiivista arkea tukevia rakenteita ja palveluita yhdenvertaisesti eri asuinalueille.

Vaikuttavuuden mittarit

- Asumisolosuhteisiinsa tyytyväiset
- Haluaisi asua nykyisellä asuinalueella myös tulevaisuudessa
- Kotona asuvat yli 75-vuotiaat

Läpileikkaavat hyvinvoinnin tavoitteet

Ihmisten hyvinvointi rakentuu monista toisiaan täydentävistä ja tukevista tekijöistä. Hyvinvointisuunnitelmassa on tunnistettu keskeisiä ilmiöitä, joiden pohjalta on valikoitu tamperelaisten arkeen ja elämänlaatuun laajasti vaikuttavat yhdeksän läpileikkaavaa teemaa.

Ehkäisevä päihdetyö, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, turvallisuus, luonto ja ympäristö, kulttuurihyvinvointi, kotoutuminen, osallisuus, toimeentulo sekä alueellisuus muodostavat kokonaisuuden, joka tukee ihmisten hyvinvointia eri elämänvaiheissa ja elämäntilanteissa. Näiden teemojen yhteisvaikutus luo perustaa kestäväälle ja yhdenvertaiselle hyvinvoinnin edistämiseksi.

Läpileikkaavat teemat koskettavat kaikkia kaupunkilaisia ja niiden tavoitteita on sekä ikäryhmien tavoitteissa että tässä osiossa. Kuudessa ensimmäisessä teemassa on omat tavoitteet, jotka ohjaavat valtuustokauden kehittämistyötä.

Läpileikkaavien teemojen tarkemmat kuvaukset ja osalle teemoista asetetut tavoitteet ovat seuraavilla sivuilla.

Läpileikkaavat teemat

Ehkäisevä päihdetyö
Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
Turvallisuus
Luonto ja ympäristö
Kulttuurihyvinvointi
Kotoutuminen
Osallisuus
Toimeentulo
Alueellisuus

Tavoite 23

Päihteiden käytöltä suojaavat tekijät ovat vahvistuneet ennaltaehkäisevän työn ja hyvinvointia tukevien toimien avulla

Ehkäisevä päihdetyö tarkoittaa toimintaa, jonka tarkoituksena on ehkäistä päihteiden käytön alkamista, vähentää käyttöä ja estää siitä aiheutuvia haittoja. Se keskittyy ennaltaehkäisyyn jotta ongelmia ei syntyisi lainkaan. Ehkäisevä päihdetyö on osa laajempaa hyvinvointityötä ja lähes kaikki hyvinvointiin liittyvä toiminta on osa päihdehaittojen vähentämistä joko välittömästi tai välillisesti.

Ehkäisevä päihdetyö muodostaa kokonaisuuden, joka sisältää yksilön terveyttä edistäviä ja suojaavia toimenpiteitä, kuten elämänhallintataitojen vahvistamista, mielenterveyden tukemista, turvallisten kasvuympäristöjen luomista sekä osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämistä. Työhön kuuluu myös ajantasaisen ja objektiivisen tiedon välittäminen, yhteisön arvoihin ja normeihin vaikuttaminen sekä menetelmien ja toimintamallien kehittäminen. Kunnan tasolla työ on monialaista yhteistyötä, jossa eri toimijat yhdistävät osaamisensa yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Ehkäisevän päihdetyön teemoja ja tavoitteita sisältyy eri ikäryhmille asetettuihin hyvinvointitavoitteisiin.

Vaikuttavuuden mittarit

- Alkoholinmyynti asukasta kohti (100%:n alkoholina, litraa)
- Summaindikaattori, alkoholia humalahakuisesti käyttävät
- Väestötason huumeiden käyttö
- Summaindikaattori, kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran
- Summaindikaattori, nikotiinin käyttö

Lakisääteinen ehkäisevän päihdetyön suunnitelma sisältyy Tampereen kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan. Päihdetilannetta kuvaavat mittarit sisältyvät Tampereen kaupungin hyvinvointikertomukseen 2021—2025. Tampereella ehkäisevästä päihdetyöstä vastaava toimielin on kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta. Lisäksi kaupunkiin on nimetty ehkäisevän päihdetyön koordinaattori.

Tavoite 24

Tamperelaisten yhdenvertaisuus ja tasa-arvo on vahvistunut syrjintään puuttumisen, positiivisen erityiskohtelun ja kohtuullisten mukautusten avulla

Jokaisella tamperelaisella on oikeus yhdenvertaiseen palveluihin ja hyvinvointiin. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo tarkoittavat sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia mistään syrjintätekijästä riippumatta. Ihmisten lähtökohdat ja mahdollisuudet ovat erilaisia. Kaikkien samanlainen kohtelu ei aina riitä takaamaan yhdenvertaisuuden toteutumista. Tosiasiallisen yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteuttaminen edellyttää aktiivista toimintaa, kuten syrjinnän ennaltaehkäisyä ja siihen puuttumista, kohtuullisia mukautuksia sekä positiivista erityiskohtelua. Positiivinen erityiskohtelu tarkoittaa syrjinnälle erityisen alttiiden ryhmien tarpeiden huomioon ottamista. Positiivinen erityiskohtelu parantaa tiettyyn ryhmään kuuluvien henkilöiden asemaa ja olosuhteita. Samalla se ehkäisee rakenteellisen syrjinnän riskiä.

Vaikuttavuuden mittarit

- Summaindikaattori, syrjinnän kokemus
- Sukupuoli- ja yhdenvertaisuusnäkökulmat huomioivien päätösten vaikutusten ennakkoarviointien määrä
- Tunnistettujen positiivisen erityiskohtelun toimenpiteiden määrä palvelualueilla (Empatiataulun käytön määrä)

Lakisääteinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma perustuu kahteen keskeiseen lakiin Suomessa:

Tasa-arvolaki (609/1986): velvoittaa edistämään eri sukupuolten tasa-arvoa ja estämään sukupuoliin perustuvan syrjinnän ja seksuaalisen häirinnän.

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014): velvoittaa edistämään yhdenvertaisuutta ja ehkäisemään syrjintää eri perustein (ikä, etninen alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, poliittinen näkemys, perhemuoto, seksuaalinen suuntautuminen, terveydentila, vammaisuus ja muut yksilölliset tekijät).

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöltä edellytettävät sisällöt

Tilannekartoitukset: Selvitys tasa-arvo ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta eri ihmisryhmien välillä on esitetty Tampereen kaupungin hyvinvointikertomuksessa (2025).

Edistämistoimet: Tehdään käytännön tekoja, jotka parantavat tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kaikille ihmisille.

Esteettömyys ja saavutettavuus: Muutetaan ympäristöä ja digipalveluita niin, että ne sopivat kaikille, myös vammaisille.

Syrjinnän ehkäisy: Pyritään estämään syrjintää ja puututaan siihen, jos sitä tapahtuu.

Hyvät väestösuhteet: Edistetään eri ryhmien välistä ymmärrystä ja yhteistyötä.

Suunnitelmat koulutuksessa: Laaditaan omat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat varhaiskasvatukseen, peruskouluun ja toisen asteen koulutukseen

Kaikkien Tampere – Empatiataulu

Tampereella kehitetty Empatiataulu-malli auttaa tunnistamaan paremmin positiivisen erityiskohtelun tarpeita. Empatiataulua voidaan käyttää ihmisvaikutusten ennakoarvioinnin ja palveluiden kehittämisen apuna. Malli huomioi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakien mukaiset syrjintäperusteet ja muita eriarvoisuutta lisääviä tekijöitä.

Empatiataulu-malli on suunnitelman liitteenä.

Tavoite 25

Tamperelaisten arki on turvallista

Turvallinen arki on perusta yksilön ja yhteisön hyvinvoinnille. Se kattaa fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden kaikissa elämän ympäristöissä – kotona, oppilaitoksissa, työpaikoilla, vapaa-ajalla sekä digitaalisessa toimintaympäristössä.

Turvallisuus syntyy siitä, että ihmiset kokevat tulevansa kuulluiksi, nähdyiksi ja kohdatuiksi kunnioittavasti. Turvallinen arki vahvistaa kestäväää kriisinsietokykyä ja ehkäisee ongelmia jo ennen niiden syntymistä. Turvallisuuden kokemus ei ole vain rikosten tai onnettomuuksien puutetta, vaan myös tunne osallisuudesta ja arvostuksesta.

Kaupungin rikostilastot ja häiriöindeksi eivät ole merkittävästi muuttuneet. Kuitenkin asukkaiden arjen turvallisuuden tunteessa on nähtävissä muutosta, mikä korostaa tarvetta vahvistaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja luottamusta arjen ympäristöissä.

Vaikuttavuuden mittarit

- Summaindikaattori, kuinka turvallisena Tampere koetaan
- Summaindikaattori, koettu turvallisuus alueilla
- Rikostrendien määrän kehitys Tampereella
- Turvallisuuteen negatiivisesti vaikuttavien ilmiöiden määrä

Tavoite 26

Tamperelaiset kaikilla asuinalueilla edistävät hyvinvointiaan elämällä luonnonläheistä, terveellistä ja kestävää arkea

Monimuotoinen luonto ja vihreät ympäristöt, kuten puistot ja metsät, parantavat tutkitusti ihmisten terveyttä ja hyvinvointia. Luontokokemukset helpottavat stressiä, ahdistusta, masennusta ja arjen kuormitusta. Kun luonto on lähellä ja sinne on helppo mennä, tukee se sekä kehon että mielen hyvinvointia. Luonto tarjoaa liikkumisen mahdollisuuksia kaikille kaupunkilaisille. Kun vihreät alueet ovat helposti saavutettavissa, niiden on mahdollisuus tukea hyvinvointia yhdenvertaisesti.

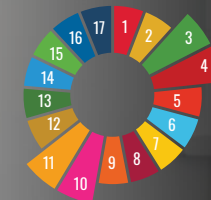
Kaupunkisuunnittelussa huolehditaan siitä, että viheralueita on riittävästi ja ne ovat monipuolisia. Kaupungin on turvattava asukkaille terveellinen ja turvallinen asuinympäristö vähentämällä ympäristön haittoja, kuten melua ja kuumuutta. Luontokosketusta tuodaan arkeen esimerkiksi koulu- ja päiväkotipihojen ja kaupunkiviljelyn kautta.

Luonto oppimisympäristönä ja ekososiaalinen sivistys on osa opetusta kaikenikäisillä. Kouluruokailuissa ja yhteisruokailuissa edistetään kestävä ja terveellisen ruokavalion omaksumista. Kestävä liikkumisen ja leikkimisen edistäminen monipuolisilla keinoin huomioidaan osana kaikkea toimintaa ja toteutettuja ratkaisuja.

On tärkeä tarjota tietoa ja käytännöntaitoja luontoon, ympäristöön ja planetaariseen terveyteen liittyen eri ikäryhmille. Käytännön taitoja ja yhteisöllisyyttä voidaan vahvistaa kursseilla ja työpajoilla, kuten kasvisruokakursseilla, pyöränhuolto-opastuksilla ja kaupunkiviljelyllä.

Vaikuttavuuden mittarit

- Kestävä liikkumisen kehityksen indeksi
- Viheralueita asukasta kohti, m²
- Viheralueiden saavutettavuus
- Liikennemelulle altistuvien määrä
- Lämpösaarekilmien alueilla asuvien määrä
- Summaindikaattori, luontokokemus

TAMPERE.
FINLAND

Tavoite 27

Tamperelaisten hyvinvointi, elämänilo, elämänlaatu ja yhteisöllisyys ovat vahvistuneet kulttuurin ja taiteen avulla

Kulttuurihyvinvointi näkyy arjessa kokemuksina, jotka vahvistavat mielen hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Kulttuuriosallistuminen ja -osallisuus ovat keskeisiä hyvinvoinnin kannalta. Kun kulttuuriin voi osallistua omalla tavalla ja palvelut ovat saavutettavia, syntyy kokemuksia, jotka lisäävät merkityksellisyyttä ja vahvistavat hyvinvointia. Yhdenvertaisesti saavutettavan kulttuurin merkitys korostuu erityisesti silloin, kun yhteisöllisyyden ja turvallisuuden tunne on heikentynyt tai kun ihmiset kohtaavat arjen haasteita tai epävarmuutta toimeentulossa.

Kulttuuri voi olla osa jokapäiväistä elämää, kun palvelut vastaavat ihmisten tarpeisiin. Sen avulla ehkäistään yksinäisyyttä, parannetaan elämänlaatua ja tuetaan hyvinvointia monin tavoin.

Taide, kulttuuri, kirjastot, museot, orkesteritoiminta, kulttuuriperintö ja vapaa sivistystyö tarjoavat elämyksiä, tukevat palautumista ja auttavat käsittelemään tunteita. Ne luovat tilaa osallisuudelle, yhdessäololle ja kuulumisen kokemukselle kaikissa elämänvaiheissa.

Jatkuva oppiminen vapaan sivistystyön ja kulttuurin parissa tukee yksilön kasvua ja voi vahvistaa vanhemmuutta, elämäntähtäystä ja arjen sujuvuutta.

Vaikuttavuuden mittarit

- Summaindikaattori, koettu hyvinvointi ja kulttuuri- ja taidetoiminnan vaikuttavuus
- Summaindikaattori, kulttuuriosallistumisen aktiivisuus
- Kulttuuripalveluiden saatavuus ja saavutettavuus
- Pystyy halutessaan osallistumaan kulttuuriin tai tapahtumiin

Tavoite 28

Kansainvälisten tamperelaisten mahdollisuudet onnistuneeseen kotoutumiseen ovat vahvistuneet

Kotoutuminen on vuorovaikutteinen prosessi, jossa maahan muuttanut henkilö asettuu osaksi uutta yhteiskuntaa ja jossa yhteiskunta saa uusia vaikutteita, kehittyy ja monimuotoistuu.

Kotoutuminen ei ole pelkkää kielen oppimista, se on myös uuden yhteiskunnan toiminnan omaksumista, uuden kulttuurin sovittelua osaksi omaa elämäntapaa, tilaisuuksia osallistumiseen ja vaikuttamiseen, tasa-arvoisia mahdollisuuksia opiskella, tehdä töitä ja yrittää ja elää omannäköistä, turvallista arkea.

Kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä on kunnilla. Kunta järjestää kotoutumisen alkuvaiheen palveluja, kuten kielikoulutusta, yhteiskuntaorientaatiota ja ohjausta ja neuvontaa. Keskeisessä roolissa onnistuneessa kotoutumisessa ovat saavutettavat kunnan peruspalvelut: varhaiskasvatus ja perusopetus, toisen asteen koulutus, työllisyyden ja yrittäjyyden tuki sekä kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalvelut.

Kotoutumisen tavoite vastaa arjen sujuvuuden ja yhdenvertaisuuden haasteisiin. Se kohdistuu erityisesti palveluiden saavutettavuuden parantamiseen, syrjinnän ehkäisyyn, työn ja toimeentulon esteiden poistamiseen sekä osallisuuden, turvallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen. Lisäksi huomioidaan vanhemmuuden vahvistamisen tarve.

Vaikuttavuuden mittarit

- Tamperelaisten alle 30-vuotiaiden ulkomaan kansalaisten työnhakija-asiakkaiden määrä
- Ulkomaalaistaustaisten työllisyys- ja työttömyysasteen ero suomalaistaustaisiin
- Kuinka vastaanottavalta kaupunki tuntuu
- Ulkomaalaistaustaisten tamperelaisten äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa
- Kokemus rasismista ja syrjinnästä

Osallisuus

Osallisuuden kokemuksella on selkeä yhteys hyvinvointiin. Kun ihminen kokee kuuluvansa yhteisöön ja olevansa osa yhteistä hyvää, turvallisuuden tunne vahvistuu, luottamus tulevaan kasvaa ja syntyy usko siihen, että voi vaikuttaa omaan elämäänsä ja hyödyntää tarjolla olevia mahdollisuuksia.

Yhteisöllisyys luo turvaverkon, jossa ihmiset tukevat toisiaan ja jakavat arjen haasteita. Se lisää yhteenkuuluvuutta ja vähentää yksinäisyyttä. Heikko osallisuus puolestaan voi lisätä psyykkistä kuormitusta, heikentää työkykyä ja murentaa luottamusta yhteiskuntaan.

Erityisesti osallisuus omaan elämään, läheisiin yhteisöihin ja laajemmin yhteiseen hyvään vahvistaa hyvinvointia. Kun yhteisöt ovat avoimia ja osallistavia, ne tukevat yksilöiden mahdollisuuksia vaikuttaa ja kokea merkityksellisyyttä.

Osallisuuteen liittyy myös aktiivinen osallistuminen ja vaikuttaminen yhteisiin asioihin, mikä vahvistaa demokratiaa ja yhteistä vastuuta. Tätä kokonaisuutta käsitellään Tampereen kaupungin osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelmassa.

Osallisuuteen liittyvät tavoitteet sisältyvät ikäryhmien ja läpileikkaavien teemojen tavoitteisiin ja mittareihin. Teemaan liittyvät tavoitteet ovat tunnistettavissa yhteenvetotaulukossa.

Toimeentulo

Toimeentulo on perustuslain turvaama oikeus. Jokaisella on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon.

Hyvinvointisuunnitelmassa toimeentuloa tarkastellaan hyvinvointierojen kaventamisen näkökulmasta. Toimeentulon haasteet liittyvät ilmiöihin kuten syrjäytyminen, haavoittuvuus, huono-osaisuus ja taloudellinen eriarvoisuus. Näiden tekijöiden vähentäminen on keskeistä, sillä ne vaikuttavat suoraan yksilön mahdollisuuksiin osallistua yhteiskuntaan ja koko kaupungin sosiaaliseen kestävyYTEEN.

Asumisen kustannukset ja alueellinen eriytyminen ovat keskeisiä tekijöitä toimeentulossa, joten asunto- ja maapolitiikan linjaukset tukevat tätä tavoitetta. Hyvinvoinnin näkökulmasta keskeistä on kohtuuhintaisen asuntotuotannon turvaaminen sekä monipuolisen asuntokannan luominen eri kaupunginosissa, mikä vähentää eriarvoisuutta ja tukee sosiaalista liikkuvuutta.

Ikääntyneiden, vammaisten ja pienituloisten asumisen ratkaisuja toteutetaan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa, mikä vähentää köyhyyden ja syrjäytymisen riskiä. Yhteistyö järjestöjen ja kolmannen sektorin kanssa sekä kumppanuudet, jotka tukevat asumisen neuvontaa ja ehkäisevät asunnottomuutta, tukevat osaltaan toimeentulon vahvistumista. Asunto- ja maapolitiikan linjaukset 2026—2029 ovat hyvinvointisuunnitelman käsittelyn aikaan vielä valmistelussa.

Toimeentuloon liittyvät tavoitteet sisältyvät ikäryhmien ja läpileikkaavien teemojen tavoitteisiin ja mittareihin. Teemaan liittyvät tavoitteet ovat tunnistettavissa yhteenvedotaulukossa.

Alueellisuus

Hyvinvointi asuinalueilla

Tampereella on omaleimaisia asuinalueita, jotka tekevät kaupungista mielenkiintoisen. Hyvät palvelut ja kohtaamispaikat, erilaiset asumismuodot, sujuvat liikenneyhteydet sekä viihtyisä ja turvallinen ympäristö luovat elinvoimaisia asuinalueita ja hyvinvointia asukkaille.

Kaupunginosakehittämisellä huolehditaan asuinalueiden elinvoimaisuudesta ja hyvinvoinnista sekä ehkäistään alueellista eriytymistä. Erityisiä pitkäkestoisen kehittämisen kohdealueita on neljä: Hervanta, Multisilta ja Peltolampi, Kaukajärvi ja Annala sekä Tesoma. Alueita kehitetään yhdessä kaupungin eri toimialojen, Pirkanmaan hyvinvointialueen, alueen asukkaiden ja toimijoiden kanssa.

Kaupungin strategiassa on valtuustokauden tavoitteena kaupunginosien viihtyisyyden ja vetovoiman kasvu sekä alueellisten hyvinvointierojen kaventuminen. Kaupunginosakehittämisen ohjelma 2026–2029 keskittyy teemoihin, joilla voidaan vähentää alueellista eriytymistä. Ohjelma sisältää kaupunkitasoiset periaatteet, kaupunginosakehittämisen kohdealueet ja niille suunnatut tavoitteet valtuustokaudelle.

Hyvinvointisuunnitelman asuinalueisiin liittyvät tavoitteet ovat mukana ikäryhmien tavoitteissa ja mittareissa.

Yhteenvetotaulukko

HYTE-kertoimen tulosindikaattorit, numerot*:

1. Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi (osuus 8. ja 9. luokan oppilaista)
2. Koulutuksen ulkopuolelle jääneet nuoret (17–24-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä)
3. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet (25–64-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä)
4. Työkyvyttömyyseläkettä saavat (25–64-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä)
5. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset (65 vuotta täyttäneillä, hoitajaksojen määrä suhteessa 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön)

	Vastuu- taho	HYTE- kerroin (nro)*	Lakisääteiset, kaikkia ikäryhmiä koskevat suunnitteluvuorot		Aiemmin erillisellä suunnitelmalla ohjatut kokonaisuudet		Kaikkia ikäryhmiä läpileikkaavat muut teemat				
Tavoitteet ikäryhmittäin			Ehkäisevä päihdetyö	Tasa-arvo ja yhdenvertai- suus	Kotoutu- minen	Toimeentulo	Alueel- lisuus	Kulttuuri- hyvin- vointi	Luonto ja ympäristö	Osallisuus	Turvallisuus
0–17-vuotiaat											
1. Lasten ja nuorten arki on tasapainoista ja perustarpeet täyttyvät ikätasoisesti.	KOPLA KUVALA ELOS	1	X			X		X		X	
2. Lapset ja nuoret kokevat olevansa osa yhteisöjä omana itsenään.	KOPLA KUVALA ELOS		X	X	X		X	X		X	
3. Lapset ja nuoret kokevat arkensa turvallisiksi.	KOPLA KUVALA		X				X			X	X
4. Lapset ja nuoret kokevat oman tulevaisuutensa toiveikkaana	KOPLA KUVALA ELOS			X	X			X		X	
5. Lapset ja nuoret liikkuvat enemmän ja monipuolisemmin	KOPLA KUVALA YLA			X					X		
18–29-vuotiaat											
6. Nuorilla aikuisilla yhteisöihin kuulumisen kokemus on vahvistunut.	KUVALA AKILA		X	X	X		X	X	X	X	
7. Nuorten aikuisten toimeentulo ja kiinnittyminen yhteiskuntaan on vahvistunut.	ELOS	3			X	X				X	
8. Nuorten aikuisten syrjinnän ja häirinnän kokemukset ovat vähentyneet.	KAIKKI lautakunnat		X	X	X		X	X		X	X
9. Nuorten aikuisten kokemus tulevaisuususkon vahvistunut.	KUVALA YLA		X		X			X	X	X	
10. Syrjäytymisriskissä olevien ja syrjäytyneiden nuorten aikuisten määrä on vähentynyt.	ELOS AKILA	2	X	X	X	X	X			X	X

Yhteenvetotaulukko

HYTE-kertoimen tulosindikaattorit, numerot*:

1. Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi (osuus 8. ja 9. luokan oppilaista)
2. Koulutuksen ulkopuolelle jääneet nuoret (17–24-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä)
3. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet (25–64-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä)
4. Työkyvyttömyyseläkettä saavat (25–64-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä)
5. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset (65 vuotta täyttäneillä, hoitajaksojen määrä suhteessa 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön)

	Vastuu- taho	Hyte- kerroin (nro)*	Lakisääteiset, kaikkia ikäryhmiä koskevat suunnitteluvuorotteet		Aiemmin erillisellä suunnitelmalla ohjatut kokonaisuudet		Kaikkia ikäryhmiä läpileikkaavat muut teemat				
Tavoitteet ikäryhmittäin			Ehkäisevä päihdetyö	Tasa-arvo ja yhdenvertai- suus	Kotoutu- minen	Toimeentulo	Alueelli- suus	Luonto ja ympäristö	Kulttuuri- hyvin- vointi	Osallisuus	Turvallisuus
29–64-vuotiaat:											
11. Työikäisten arki on oman näköistä ja hyvinvointia tukevaa	KUVALA		X	X	X				X	X	
12. Yhä useammalla työikäisellä elämän perusasiat ovat tasapainossa ja kaikilla on turvallinen arki.	ELOSA AKILA	3	X	X	X	X	X				X
13. Erilaisista taustoista tulevien työikäisten työttömyyserot ovat kaventuneet työllistymistä tukevien aktiivisten toimien avulla.	ELOSA	4		X	X	X				X	
14. Työikäiset ovat saaneet tietoa päihteiden käytön riskitekijöistä ja vaikutuksista hyvinvointiin sekä osaavat tehdä päihteiden käyttöä vähentäviä valintoja.	KAIKKI lautakunnat		X								X
15. Työikäiset liikkuvat aktiivisemmin arjessa hyödyntäen mahdollisuuksia liikkua lähellä ja luonnossa.	KUVALA YLA			X			X	X			
65–74-vuotiaat:											
16. Fyysinen aktiivisuus tukee hyvinvointia ja auttaa säilyttämään toimintakyvyn arjessa myös tulevana vuosina.	KUVALA YLA	5		X		X		X		X	X
17. Aktiivinen arki tukee hyvinvointia ja tarjoaa mahdollisuuksia merkityksellisiin kohtaamisiin ja sosiaalisiin suhteisiin.	KUVALA YLA		X	X	X	X	X		X	X	
18. Hyvät harrastamisen ja osallistumisen mahdollisuudet tukevat oman hyvinvoinnin kannalta terveellisten valintojen tekemistä.	KUVALA		X	X		X			X	X	

Yhteenvetotaulukko

HYTE-kertoimen tulosindikaattorit, numerot*:

1. Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi (osuus 8. ja 9. luokan oppilaista)
2. Koulutuksen ulkopuolelle jääneet nuoret (17–24-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä)
3. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet (25–64-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä)
4. Työkyvyttömyyseläkettä saavat (25–64-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä)
5. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset (65 vuotta täyttäneillä, hoitajaksojen määrä suhteessa 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön)

	Vastuu- taho	Hyte- kerroin (nro)*	Lakisääteiset, kaikkia ikäryhmiä koskevat suunnittelulivoitteet		Aiemmin erillisellä suunnitelmalla ohjatut kokonaisuudet		Kaikkia ikäryhmiä läpileikkaavat muut teemat				
Tavoitteet ikäryhmittäin			Ehkäisevä päihdetyö	Tasa-arvo ja yhdenvertai- suus	Kotoutu- minen	Toimeentulo	Alueelli- suus	Luonto ja ympäristö	Kulttuuri- hyvin- vointi	Osallisuus	Turvalli- suus
Yli 75-vuotiaat:											
19. Jokaisella on mahdollisuus käyttää hyvinvointia tukevia palveluita oikea-aikaisesti ja omista lähtökohdistaan.	KUVALA YLA			X		X	X	X	X	X	
20. Kaatumiset ovat vähentyneet ja toimintakyky vahvistunut	KUVALA YLA	5	X					X			X
21. Jokainen saa ikääntyä omana itsenään ja osana yhteisöä	KUVALA			X	X		X		X	X	
22. Asuinalueilta löytyy tarpeenmukaista ja monipuolista asumista, mikä mahdollistaa ikäntyessä asuinalueen sisäisen muuton	AKILA			X		X	X				X
Läpileikkaavat teemat											
23. Päihteiden käytöltä suojaavat tekijät ovat vahvistuneet ennaltaehkäisevän työn ja hyvinvointia tukevien toimien avulla.	KAIKKI lautakunnat		X				X			X	
24. Tamperelaisten yhdenvertaisuus ja tasa-arvo on vahvistunut syrjintään puuttumisen, positiivisen erityiskohtelun ja kohtuullisten mukautusten avulla.	KAIKKI lautakunnat			X		X	X			X	
25. Tamperelaisten arki on turvallista	KAIKKI lautakunnat		X				X			X	X
26. Tamperelaiset kaikilla asuinalueilla edistävät hyvinvointiaan elämällä luonnonläheistä, terveellistä ja kestävää arkea.	YLA AKILA						X	X		X	
27. Tamperelaisten hyvinvointi, elämänilo, elämänlaatu ja yhteisöllisyys ovat vahvistuneet kulttuurin ja taiteen avulla.	KUVALA						X		X	X	
28. Kansainvälisten tamperelaisten mahdollisuudet onnistuneeseen kotoutumiseen ovat vahvistuneet	KAIKKI lautakunnat				X		X			X	

Laadintaprosessin kuvaus

Tampereen kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 laadittiin poikkihallinnollisessa yhteistyössä. Työ perustui aiempaan hyvinvointikertomuksen prosessiin, jonka valmisteluun osa työryhmistä ja asiantuntijoista oli jo osallistunut.

Suunnitelman valmistelutyöryhmässä olivat mukana eri ikäryhmien ja läpileikkaavien teemojen vastuvalmistelijat. Ikäryhmiä varten koottiin omat asiantuntijatyöryhmät, ja hyvinvointityöryhmä osallistui aktiivisesti työpajoihin ja kommentointiin.

Kokonaisuutta johti hyvinvointijohtaja Tarja Puskala ja koordinoinnista vastasi hyvinvointikoordinaattori Jaana Ylänen.

Ikäryhmien vastuvalmistelijat

- 0–17-vuotiaat: Tiia Heinäsuo, Virve Savolainen, Tanja Jurvanen
- 18–28--vuotiaat: Johanna Pyymäki, Lauri Ikola
- 29–64-vuotiaat: Jaana Ylänen, Johanna Heine, Marjaana Tunturi
- 65–74 -vuotiaat ja yli 75-vuotiaat: Tiina Santala, Hanna Karojärvi

Läpileikkaavien teemojen vastuvalmistelijat

- Ehkäisevä päihdetyö: Johanna Heine
- Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo: Mikko Ala-Kapee
- Kotoutuminen: Laura Ojanen
- Kulttuurihyvinvointi: Anne Ruusuvuori, Pilvi Nissilä ja Piia Karkkola
- Luonto ja ympäristö: Kaisa Mustajärvi, Tiina Leinonen
- Turvallisuus: Riikka Nopanen
- Toimeentulo: Esko-Pekka Järvinen
- Alueellisuus: Henna Kuitunen
- Osallisuus: Lotta Harsunen

Laadintaprosessin kuvaus

Osallistaminen toteutettiin syksyllä 2025 vaikuttamistoimielimille sekä palvelualueiden ja konsernihallinnon johtoryhmille. Suunnitelmassa on hyödynnetty myös kevään hyvinvointikertomuksen osallistamiskierroksen palautetta.

Suunnitelman käsittely

- Vanhusneuvosto 17.9.2025
- Nuorisovaltuusto 24.9.2025
- Vammaisneuvosto 21.10.2025
- Lasten parlamentti 22.10.2025
- Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden ohjausryhmä 25.8.2025
- Sivistyspalveluiden palvelualueen johtoryhmä 1.10.2025
- Kaupunkiympäristön palvelualueen johtoryhmä 24.9.2025
- Elinvoiman palvelualueen johtoryhmä 1.10.2025
- Konsernihallinnon johtoryhmä 21.10.2025
- Pormestarin johtoryhmä 28.10.2025
- Tarkastuslautakunta 4.11.2025

Käsittely lautakunnissa

- Kasvatus- ja opetuslautakunta 11.11.2025
- Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 13.11.2025
- Asunto- ja kiinteistölautakunta 13.11.2025
- Yhdyskuntalautakunta 18.11.2025
- Elinvoima- ja osaamislautakunta 19.11.2025

Käsittely ja hyväksyminen

- Kaupunginhallituksen kehittämiskokous 3.11.2025
- Kaupunginhallitus 1.12.2025
- Kaupunginvaltuusto 15.12.2025

EMPATIATAULU

Empatiataulun avulla voit arvioida, toimiiko suunniteltu palvelu tai toiminta kaikille. Se auttaa tunnistamaan ihmiset, jotka tarvitsevat positiivista erityiskohtelua.

Mahdollisesti tarvitsee
positiivista erityiskohtelua

Todennäköisesti ei tarvitse
positiivista erityiskohtelua

Alkuperä	Näkyvään etniseen vähemmistöön kuuluva		Valkoinen
Asuinalue	Vuokra- ja kerrostalovaltainen lähiö		Uusi pientalovaltainen alue
Asuminen	Asunnoton	Tuetusti asuva	Itsenäisesti asuva
Digiosallisuus	Ei pysty käyttämään digitaalisia palveluita	Pystyy käyttämään tuetusti digitaalisia palveluita	Pystyy käyttämään digitaalisia palveluita
Ikä	Alle 18- ja yli 75-vuotias	18–28-vuotias	29–74-vuotias
Kansalaisuus	Paperiton tai oleskelulupaa odottava	Oleskelulupa	Suomen tai EU:n jäsenvaltion kansalainen
Kehonkuva	Lihava tai alipainoinen	Normaalipainoinen	Hoikka tai lihaksikas
Koulutus	Ei tutkintoa	Peruskoulun tai toisen asteen tutkinto	Korkeakoulututkinto
Mielen hyvinvointi	Kokee olevansa haavoittuva	Kokee pärjäävänsä arjessa	Kokee olevansa tyytyväinen
Mielipide	Vihapuheen ja epäluottamuksen kautta hiljennetyt	Kansalaisaktivisti	Mielipide-enemmistöön kuuluva
Neurokirjo	Neurovähemmistöön kuuluva		Neurotyypillinen
Perhesuhteet	Perheetön		Perheellinen
Poliittinen toiminta	Ei voi tai halua äänestää tai kannattaa järjestäytymätöntä puoluetta	Äänestää tai kannattaa pienpuoluetta	Äänestää tai kannattaa eduskuntapuoluetta

EMPATIATAULU

Empatiataulun avulla voit arvioida, toimiiko suunniteltu palvelu tai toiminta kaikille. Se auttaa tunnistamaan ihmiset, jotka tarvitsevat positiivista erityiskohtelua.

Mahdollisesti tarvitsee
positiivista erityiskohtelua

Todennäköisesti ei tarvitse
positiivista erityiskohtelua

Puhuttu ja kirjoitettu kieli	Viittomakielinen, tai ei suomen tai englannin taitoa	Suomen oppija tai englannin taitoinen	Suomen kielen taitoinen
Päihdeet ja riippuvuudet	Päihde tai riippuvuus hallitsee arkea		Päihde tai riippuvuus ei hallitse arkea
Seksuaalinen suuntautuminen	Seksuaalivähemmistöön kuuluva		Seksuaalienemmistöön kuuluva hetero
Sosiaaliset suhteet	Yksinäiseksi tai ulkopuoliseksi itsensä kokeva	Joitakin läheisiä tai verkostoja	Paljon läheisiä ja verkostoja
Sukupuoli	Sukupuolivähemmistöön kuuluva	Sukupuolienemmistöön kuuluva nainen	Sukupuolienemmistöön kuuluva mies
Terveystila ja vammaisuus	Merkittävä toimintarajoite, sairaus tai aistivamma	Jonkin verran toimintarajoitteita tai lievä aistivamma	Toimintakykyinen ja aistivammaton
Työllisyys	Työelämän ulkopuolella	Osa-aikaisesti työelämässä mukana oleva	Kokopäiväisesti työelämässä mukana oleva
Uskonto tai vakaumus	Näkyvästi uskonto- tai katsomusryhmään kuuluva		Maallistunut valtauskontoon kuuluva tai uskonnoton
Vauraus ja tulot	Pienituloinen	Keskituloinen	Suurituloinen
Muu tekijä			

Voi hyvin.

Tampereen kaupungin hyvinvointisuunnitelma

2026–2029

Kuvat dioilla 1, 3-8, 10-12, 16, 18-21, 24, 26-32, 35-40, 42-43, 47-48:

Laura Hoppo | Tampereen kaupunki

Kuvat dioilla 2, 9, 13-15, 17, 22-23, 25, 33-34, 41:

Mikko Vares | Tampereen kaupunki